

**BUDAPEST FŐVÁROS III. KERÜLET, ÓBUDA-BÉKÁSMEGYER
ÖNKORMÁNYZAT**

ALPOLGÁRMESTER

1033 Budapest, Fő tér 3.

*Az előterjesztés tárgyalása a Mötv. 46. (1) bekezdése alapján nyilvános ülésen
történik.*

Döntéshozatal módja: egyszerű többség

**ELŐTERJESZTÉS
A Képviselő-testület 2024. júniusi ülésére**

Tárgy: Átfogó értékelés a kerület gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról

Előterjesztő: Turgonyi Dániel Absolon alpolgármester

Előterjesztést készítette: Károly Katalin, a Szociális Főosztály vezetője, Salát Anikó Ildikó szociális és intézményi referens

Az előterjesztés elkészítéséért felelős: Károly Katalin, a Szociális Főosztály vezetője

Az előterjesztést a Szociális, Egészségügyi és Lakásügyi Bizottság tárgyalja.

Tisztelt Képviselő-testület!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 96.§ (6) bekezdése értelmében a települési önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról – a külön jogszabályban meghatározott tartalommal – átfogó értékelést készít. Az értékelést – települési önkormányzat esetén a képviselő-testület általi megtárgyalást követően – meg kell küldeni a Budapest Főváros Kormányhivatal Gyámügyi Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztályának.

A beszámoló tartalmi elemeit a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 10. számú melléklete határozza meg.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztésben foglaltakat megtárgyalni és a határozati javaslatot elfogadni szíveskedjen!

Határozati javaslat:

A Képviselő-testület úgy határoz, hogy - az előterjesztés mellékletének megfelelően - elfogadja a kerület gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról készített átfogó értékelést, és azt megküldi a Budapest Főváros Kormányhivatala Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztálya részére.

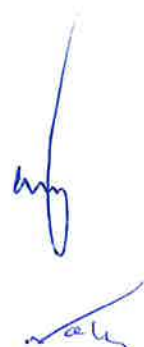
Felelős: Jegyző

Határidő: a döntést követő 15. nap

Budapest, 2024. június 13.

Turgonyi Dániel Absolon

Melléklet: Átfogó értékelés a kerület gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról

Budapest Főváros III. kerület
Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat
**Átfogó értékelés a kerület gyermekjóléti és gyermekvédelmi
feladatainak ellátásáról
2023.**

A beérkezett beszámolók alapján összeállította:

Károly Katalin
főosztályvezető

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdése értelmében a települési önkormányzatnak gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatai ellátásáról minden év május 31-ig átfogó értékelést kell készítenie, amelyet a képviselő-testület megtárgyal.

Az értékelés tartalmazza mindazokat a követelményeket, melyeket a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet 10. melléklete előír az önkormányzatok számára.

Az értékelés az alábbiak szerint mutatja be a kerület gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatait.

TARTALOM

- 1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira**
- 2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:**
 - a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
 - b) egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
 - c) gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
- 3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:**
 - a) Gyermekjóléti szolgáltatás
 - b) Gyermek napközbeni ellátása
 - c) Gyermek átmeneti gondozása
 - d) Óbuda-Békásmegyér Önkormányzat Védőnői Szolgálat, mint a jelzőrendszer tagja
- 4. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása**
- 5. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenció elképzelések)**
- 6. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása**
- 7. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében ellátott feladatok, a civil szervezetek által nyújtott szolgáltatások (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció stb.)**

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira

Év	0-3 évig	4-6 évig	7-14 évig	15-18 évig	19-62 évig	63-75 évig	76 főlett	Összesen
2020	4607	14111		4667	99872		11286	134543 fő
2021	4505	13923		4710	99153		10553	132844 fő
2022	4372	13630		4847	98203		11716	132768 fő
2023	4265	3345	9856	5091	77811	19987	12625	132980 fő

***Forrás:** Önkormányzat TSZR nyilvántartó rendszere

Lakosságszám alakulása korösszetétel szerint a lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező lakosok számát figyelembe véve.

2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások

a.) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre (továbbiakban: Rgyk.) való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult az ingyenes vagy kedvezményes gyermekétkeztetésre, a természetbeni támogatásra, illetve egyéb a gyermekvédelmi törvényben, vagy más jogszabályban meghatározott kedvezményekre.

Az eljárás során a hatóság egyaránt vizsgálja a család jövedelmi és vagyoni viszonyait, majd ennek ismeretében hozza meg döntését a jogosultságról.

Jövedelmi feltételek:

Ha a gyermek családban nevelkedik:

- az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladhatja meg a szociális vetítési alap összegének 165%-át, azaz a 47.025 Ft-ot.

Ha a gyermeket egyedülálló szülő vagy más törvényes képviselő gondozza, ha a gyermek tartósan beteg, súlyosan fogyatékos, ha a nagykorúvá vált gyermek nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be:

- az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladhatja meg a szociális vetítési alap összegének 180%-át, azaz az 51.300 Ft-ot

és a vagyon mértéke nem haladja meg a jogszabályban meghatározott értéket.

A nagykorú gyermek esetében a jogosultság megállapítása előtt azt is vizsgálni kell, hogy a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúságát megelőző nap közötti időszakban - legalább egy napig - rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult volt-e.

Vagyon:

A hatályos jogszabály értelmében vagyon alatt azt a hasznosítható ingatlant, járművet, továbbá vagyoni értékű jogot kell érteni, amelynek egy főre jutó értéke a gyermeket gondozó családban

- külön-külön számítva a szociális vetítési alap összegének húszszorosát, vagy

- együtt számítva a szociális vetítési alap összegének hetvenszeresét meghaladja azzal, hogy

nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben a szülő vagy a tartásra köteles más törvényes képviselő életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általuk lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra vagy tartós betegségre tekintettel fenntartott gépjármű.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma

Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy a gyermeket nevelő szülők többsége egyedülálló, így egyedüli családfenntartóként kell gondoskodniuk gyermekükről/gyermekükről. A szülők közül sokan nem kapnak gyermektartás díjat, bírói úton nem kérték annak megállapítását, így arra sincs lehetőségük, hogy a gyermektartásdíj állam általi megelőlegezésében részesüljenek.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők többsége alacsony iskolai végzettségű, a munkaerőpiacon nehezen, vagy egyáltalán nem tud elhelyezkedni, a legtöbb esetben alkalmi munkából tartja el a családot. Elmondható az is, hogy amennyiben a kérelmező munkaviszonnyal rendelkezik, legtöbbször részmunkaidőben (2 - 4 óra) van bejelentve, vagy közfoglalkoztatásban dolgozik, illetve a család a gyermekek után járó juttatásokból él.

2023. évben 112 esetben került megállapításra a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság.

Jogosultság iránti kérelem elutasítása

A tárgyévben a gyámhatóság 27 kérelem esetében hozott határozatot a jogosultság elutasításáról, melynek oka a jövedelemhatár túllépése volt.

Eljárás megszüntetés

2023. évben az eljárás megszüntetésére 10 esetben került sor, mert a kérelmező a hiánypótlási felhívásnak nem tett eleget, így a tényállás nem volt tisztázható, illetve az ügyfél a kérelmét visszavonta.

Jogosultság felülvizsgálata

A gyámhatóság a tárgyévben 1 család esetében vizsgálta felül a jogosultságot, mely 2 gyermeket érintett. A felülvizsgálat eredményeként megállapításra került, hogy a jogosultság feltételei továbbra is fennállnak.

Pénzbeli ellátás

Pénzbeli ellátásra a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával rendelt olyan hozzátartozó jogosult, aki a gyermek tartására köteles, és nyugellátásban, vagy baleseti nyugellátásban, vagy nyugdíjszerű rendszeres szociális pénzellátásban, vagy időskorúak járadékában részesül.

A 2023. évben nem történt megállapítás e támogatási forma terén.

Pénzbeli támogatás

A Gyvt. 20/A. § (1) bekezdése értelmében „A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel

alapösszegű pénzbeli támogatást folyósít, feltéve, hogy a gyermek, fiatal felnőtt az a) és b) pont szerinti időpontban a gyámhatóság határozata alapján nem minősül a 67/A. §-ban foglaltak szerint hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek.

(2) * A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek a 67/A. § szerinti hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzete és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a gyámhatóság határozata alapján

a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel
emelt összegű pénzbeli támogatást folyósít.

(3) Az (1) és (2) bekezdés szerinti támogatás esetenkénti összegéről az Országgyűlés a központi költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt.

Az alábbi táblázat szemlélteti a pénzbeli támogatásban részesülő gyermekek számát.

IDŐSZAK	ÉRTÉK	IGÉNYELT TÁMOGATÁS		VISSZAJÖTT TÁMOGATÁS		ÚJRAUTALÁS		VISSZAUTALÁS	
2023.08. hó	6 000 Ft	208	1 248 000 Ft	8	48 000 Ft	2023.08. hó	6 000 Ft	208	1 248 000 Ft
	6 500 Ft	18	117 000 Ft			2023.08. hó pótrendelés	6 500 Ft	18	117 000 Ft
2023.08. hó pótrendelés	6 000 Ft	5	30 000 Ft				6 000 Ft	5	30 000 Ft
	6 500 Ft	6	39 000 Ft				6 500 Ft	6	39 000 Ft
	500 Ft	0					500 Ft	0	
		237	1 434 000 Ft	8	48 000 Ft			237	1 434 000 Ft

IDŐSZAK	ÉRTÉK	IGÉNYELT TÁMOGATÁS		VISSZAJÖTT TÁMOGATÁS		ÚJRAUTALÁS		VISSZAUTALÁS	
2023.11. hó	6 000 Ft	169	1 014 000 Ft	12	72 000 Ft	2023.11. hó	6 000 Ft	169	1 014 000 Ft
	6 500 Ft	14	91 000 Ft				6 500 Ft	14	91 000 Ft
2023.11. hó pótrendelés	6 000 Ft	7	42 000 Ft			2023.11. hó pótrendelés	6 000 Ft	7	42 000 Ft
	6 500 Ft	4	26 000 Ft				6 500 Ft	4	26 000 Ft
		194	1 173 000 Ft	12	72 000 Ft			194	1 173 000 Ft

b.) Egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok

Kötelezően nyújtandó támogatási forma – rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

„A képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani.

Rendkívüli települési támogatásban elsősorban azokat a személyeket indokolt részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások - így különösen betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásához, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások - vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulnak.”

A fenti jogszabályhelyet figyelembe véve önkormányzatunk a szociális igazgatásról és egyes szociális ellátásokról szóló 11/2023. (III.23.) rendeletében (továbbiakban: Szm.), szabályozza a rendkívüli települési támogatáson belül a gyermekek után nyújtható rendkívüli gyermekvédelmi támogatás feltételeit.

2023. évben az Szm. módosításával a támogatásoknál megállapított jövedelemhatárok emelésére volt szükség, mert a személyek, családok bevételeinek (munkabér, nyugdíjszerű ellátások) emelkedésével több ügyfél már nem lett volna jogosult az ellátásra.

Nem kötelezően nyújtott támogatási formák

A Gyvt. értelmében „A települési önkormányzat képviselő-testülete a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint a gyermek és fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel pénzbeli támogatást állapíthat meg.”

E korosztályokra tekintettel a képviselő-testület a pénzbeli támogatásokat – a korábbi önkormányzati rendeletek felülvizsgálatát követően – 2023. évtől kezdődően szintén a már korábban említett Szm.-ben szabályozza, melynek értelmében a kerületi önkormányzat a szociálisan rászorulóknak részére az alábbi támogatási formákat biztosítja

- ✓ rendkívüli települési támogatáson belül – rendkívüli gyermekvédelmi támogatás
- ✓ étkeztetési támogatás
- ✓ beiskolázási segély
- ✓ szociális tanulmányi ösztöndíj
- ✓ óbudai továbbtanulási támogatás
- ✓ karácsonyi támogatás
- ✓ újszülöttek támogatása
- ✓ védőoltások támogatása
- ✓ táboroztatási támogatás, táboroztatás
- ✓ gyermeket egyedül nevelők támogatása

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás (Rgyt.)

Az Szm. értelmében rendkívüli gyermekvédelmi támogatás nyújtható annak a rendkívüli élethelyzetbe került

a) gyermeket nevelő családnak, amelyben az egy főre számított havi jövedelem nem haladja meg a 95.000,- Ft-ot,

b) gyermekét egyedül nevelő szülőnek vagy más törvényes képviselőnek, továbbá ha a családban tartós beteg vagy fogyatékossgal élő gyermek van, az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a 120.000,- Ft-ot, amennyiben a vagyoni feltételeknek megfelel.

A vagyon alatt azt a hasznosítható ingatlant, járművet, továbbá vagyoni értékű jogot kell érteni, amelynek egy főre jutó értéke a gyermeket gondozó családban külön-külön számítva a szociális vetítési alap összegének harmincszorosát meghaladja, azzal, hogy nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben a szülő vagy a tartásra köteles más törvényes képviselő életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általuk lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra vagy tartós betegségre tekintettel fenntartott gépjármű.

Önkormányzatunk kiemelt figyelmet fordít a rászoruló családok segítésére, mindemellett tisztaban van azzal is, hogy egy egyszeri támogatással nem lehet a problémát teljes mértékben megoldani, csak enyhíteni.

Ezzel a támogatási formával az önkormányzat elsősorban pénzbeli támogatást nyújt a gyermeket nevelő családok részére. A megállapított összeg postai úton, folyószámlára történő utalással, illetve rendkívüli esetben készpénzben is kifizethető.

A támogatásokat a gyermekek részére ruházatra, élelmiszerre, pelenka és gyógyszer vásárlására, újszülött fogadására, illetve a nevelésbe vett gyermekkel/gyermekkel történő kapcsolattartás elősegítésére kérik a szülők.

Gyakran előfordul olyan élethelyzet is, hogy a családnak valamely közüzemi szolgáltató felé van tartozása, és annak teljes vagy részleges kiegyenlítése miatt fordulnak az önkormányzathoz. A szülők gyakran a gyermek/gyermekek táboroztatására (erdei iskola, nyári tábor) is kérik ezt a támogatást, mivel a mindennapi, havi kiadások mellett már nem tudják finanszírozni annak költségét.

A rendelet szerint a szülőktől külön élő tanulmányait folytató nagykorú gyermek is részesülhet a fenti támogatásban. A gyakorlati tapasztalat azt mutatja, hogy a nagykorú tanuló is – legtöbbször - ugyanolyan indokok alapján igényli a támogatást, mint a 18 év alatti korosztály szülei.

A fentiek mellett kiemelten kezeljük a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelő családok rendkívüli gyermekvédelmi támogatás iránti kérelmét.

Az önkormányzat a tárgyévben 7.098.000,- Ft összeget fordított a gyermekes családokra, mely gyermekenként átlagban 23.121,- Ft –ot jelentett.

E támogatási formában a 307 megállapító határozat mellett csupán 15 esetben került sor a kérelem elutasítására.

Az elutasítások legfőbb oka az volt, hogy a családban az egy főre jutó havi jövedelem meghaladta a rendeletben foglalt jövedelemhatárt.

A rendelet szabályozza az évente igénybe vehető támogatások számát, így aki a lehetőségeit kimerítette, annak a kérelme elutasításra került.

A családoknak az elutasító döntés után is volt lehetőségük, hogy támogatásban részesüljenek. Amennyiben a fellebbezésükkel egyidejűleg méltányossági kérelmet nyújtottak be, a képviselő-testület – évi egy alkalommal – megfelelő indokok alapján megállapíthatta a támogatást.

Étkezéstérítési támogatás

Az önkormányzat fontosnak tartja, hogy azoknak a családoknak is segítséget nyújtson, akik nem tudják a Gyvt. által biztosított kedvezményt (50%, 100%) igénybe venni, ezért ezzel a támogatással enyhíteni kívánja az étkezéstérítéssel járó terheket.

A rendelet szerint a Gyvt. 21/B. §-ban biztosított normatív kedvezményen túl

a) további 45% kedvezményben részesül az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,

b) további 45% kedvezményben részesül az 1-8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek és a családban az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a 90.000 Ft-ot,

c) további 50% kedvezményben részesül az 1-8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló, ha tartósan beteg vagy fogyatékossgal élő.

(2) Gyermekétkeztetés esetén a 1-8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló

a) 45% kedvezményben részesül, ha a családban az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a 90. 000 Ft-ot,

b) 60% kedvezményben részesül, akit szülője egyedül nevel és a családban az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a 90. 000 Ft-ot.

(3) Az étkezéstérítési támogatás iránti kérelmeket a tanév I. félévére augusztus 15-től november 1-ig, a II. félévére december 15-től március 1-ig lehet benyújtani. Az év közben érkezett tanuló esetében a kérelem beadásának határideje az odaérkezéstől számított 6 hét.

A rendelet értelmében az étkezéstérítési támogatásra való jogosultság megállapítását a szülő kezdeményezi amennyiben a gyermek az Észak-Budapesti Tankerületi Központ által fenntartott és működtetett III. kerületi intézmény vagy egyéb állami vagy nem állami fenntartású és működtetésű intézmény tanulója.

Erre a feladatra az Önkormányzat összesen 164.733.000,- biztosított.

Beiskolázási segély

A tanévkezdés megkönnyítése érdekében beiskolázási támogatásban részesíthető

a) az általános iskolában, nappali rendszerű középiskolában, szakiskolában tanuló 23 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben nem részesülő gyermek,

b) a felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató, önálló keresettel nem rendelkező fiatal felnőtt, amennyiben a családjában egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a 90.000 Ft-ot, egyedülálló szülő esetén a 100.000 Ft-ot.

Ez alapján a beiskolázási segély összege

a) általános iskolai tanulónak 10.000,- Ft,

b) középiskolában, szakiskolában tanuló gyermek számára 15.000,- Ft,

c) felsőoktatási intézményben tanulmányokat folytató fiatal felnőtt részére 17.000,- Ft.

2023. évben 51 beiskolázási segély iránti kérelmet nyújtottak be, amelyre 99 gyermek, illetve fiatal felnőtt részére tudtuk a támogatást megállapítani, 1.088.000 Ft összegben.

Szociális tanulmányi ösztöndíj

Szociális tanulmányi ösztöndíjra jogosult az a tanuló, aki általános iskolába jár, és az iskola első osztályát elvégezte, vagy valamely középiskola nappali tagozatán tanulmányokat folytat, és az előző tanévi tantárgyi átlaga a kerekítés szabályainak alkalmazása nélkül 4,50, vagy a fölött van, illetve amennyiben a bizonyítvány szöveges értékelést tartalmaz, legfeljebb két tárgy értékelése jól megfelelt és a többi tantárgy értékelése kiválóan megfelelt, továbbá a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a 120.000,- Ft-ot, valamint kerületi bejelentett lakcímmel rendelkezik és ott életvitelszerűen él.

Az ösztöndíj összege 10.000.- Ft/hó

Amennyiben a gyermek bizonyítványa kitűnő az ösztöndíj összege: 12.000.- Ft/hó

2023. évben 107 gyermek részesült szociális tanulmányi ösztöndíjban 6.924.000.-Ft értékben.

Óbudai továbbtanulási támogatás

Az Szr értelmében „65. § (1) Óbudai Továbbtanulási Támogatásra (továbbiakban: továbbtanulási támogatás) jogosult az a fiatal felnőtt,

a) aki érettségi bizonyítványát nappali tagozaton szerezte és annak átlaga a kerekítés szabályainak alkalmazása nélkül eléri vagy meghaladja a 4,2 átlagot,

b) aki első alkalommal, nappali tagozaton, költségtérítéses, teljes idejű alapfokozatot és szakképzettséget eredményező alapképzésben, vagy egységes, osztatlan képzésben vesz részt,

c) aki egyidejűleg csak egy felsőoktatási intézménnyel áll hallgatói jogviszonyban, és

d) akinek, és a vele közös háztartásban élő, a Gyvt. 19. § (4) bekezdése szerinti közeli hozzátartozójának az egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg a havi 100 000 Ft-ot.

(2) A továbbtanulási támogatás összege: a képzés hallgató által fizetendő költségtérítés összegének minimum 50%-a, maximum 100%-a, de nem haladhatja meg a 400 000 Ft/félév összeget.

(3) A továbbtanulási támogatás egy aktív tanulmányi félévre nyújtható.

(4) A továbbtanulási támogatás összesen egy képzésre vehető igénybe, alapképzés esetében maximum 7 aktív félévre, osztatlan mesterképzés esetében maximum az adott képzésre irányadó aktív félévekre nyújtható. Megszakított tanulmányok esetén új képzéshez a támogatás nem igényelhető.

(5) A továbbtanulási támogatást minden aktív tanulmányi félév pályázati fordulójában újra kell pályázni. A pályázaton való részvétel feltétele az (1) bekezdés b)-d) pontjában felsoroltakon túl, hogy az előző lezárt félév súlyozott tanulmányi átlaga elérje vagy meghaladja a kerekítés nélküli 3,5 átlagot.

66. § (1) A pályázatot az adott év augusztus 1-15., valamint január 15-31. között lehet benyújtani. A pályázó a pályázat benyújtásakor köteles saját maga és a vele egy háztartásban vagy családban élő személyek jövedelmi viszonyairól igazolást becsatolni.

(2) A tanulmányi támogatás folyósításának feltétele, módja:

a) a pályázaton való eredményes részvétel,

b)¹ érvényesítő matricával ellátott diákigazolvány mindkét oldalának másolata, vagy az intézmény által kiadott, a diákigazolványra való jogosultságról szóló igazolás benyújtása, amelynek határideje tárgyév szeptember 30., és február 28.,

c) az önkormányzat és a hallgató között létrejött tanulmányi szerződés.”

d) A tanulmányi támogatást az önkormányzat egy aktív tanulmányi félévre, a felsőoktatási intézmény által kiállított számla ellenében, egy összegben utalja át a felsőoktatási intézmény bankszámlájára.

(3) Adott év február 15-ig, valamint augusztus 31-ig a köznevelési területen érintett állandó bizottság elbírálja a pályázatokat és dönt a nyertes pályázókról, jóváhagyja a nyertes pályázóval kötendő szerződést. A bizottság által jóváhagyott szerződést a polgármester írja alá.

2023. évben 2 hallgató részesült ebben a támogatási formában, összesen 560.000,- Ft összegben.

Karácsonyi támogatás

Karácsonyi támogatásban részesült az a gyermek, fiatal felnőtt, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága november 1-jén fennállt és 1 éve bejelentett lakóhellyel rendelkezett a kerületben.

2023. évben az egy gyermekre jutó támogatás összege - a Képviselő-testület döntése értelmében - 18.000,- Ft volt.

104 családban 192 gyermek után 3.456.000 Ft összegben adtunk karácsonyi támogatást.

Újszülöttek támogatása

2013. január 1-jétől az önkormányzat az újszülötteket is köszönti. A támogatásra az a szülő, örökbefogadó szülő, vagy törvényes képviselő jogosult, aki a III. kerületben bejelentett lakó- vagy tartózkodási hellyel rendelkezik, és ott életvitelszerűen tartózkodik.

A támogatás kifizetése a jogosultsági feltételeknek történő megfelelés esetén az előzetes Nyilatkozat kitöltése alapján történik.

2023. évben 801 újszülött részesült az új támogatási formában. 2023. évben önkormányzatunk összesen 21.343.000 Ft-ot fordított erre a támogatási formára. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat célja a jövőben is az, hogy családbarát, házasság- és gyermekpárti társadalmi környezetet teremtsen.

Védőoltások támogatása

Az elmúlt években egyre növekvő társadalmi igény mutatkozott egyes, önként igénybe vehető védőoltások iránt.

A meningococcus B típusú baktérium által okozott agyhártyagyulladás és a rotavírus-fertőzés megelőzésére hatékony megoldást jelent a védőoltás. Figyelembe véve az oltóanyagok magas beszerzési árát, a családok segítése érdekében önkormányzatunk hozzájárul a védőoltások beszerzéséhez.

Ez alapján az a 2020. július 1. után született gyermek jogosult a támogatott védőoltásra, aki, és akinek egyik szülője a kerületben lakcímmel rendelkezik, és életvitelszerűen ott tartózkodik. A támogatás a beadott védőoltás költségeihez biztosított utólagos hozzájárulás.

A támogatás mértéke mindkét védőoltás esetében a megvásárolt utolsó oltóanyag, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekeknél a teljes oltóanyag igazolt költsége.

2023. évben 921 család részesült támogatásban összesen 29.899.000 Ft összegben. Támogatás iránti kérelem elutasítására 113 esetben került sor, mert a kérelem túl korán (nem a teljes oltássorozatot követően) vagy határidő után (az utolsó oltás beadását követő 60 napon belül) érkezett.

Gyermekek egyedül nevelők támogatása

Az önkormányzat 2023. évben új támogatási formaként vezette be ezt a támogatási formát, segítséget nyújtva azoknak az egyszülős családoknak, ahol a gyermekneveléssel kapcsolatos teendőket a szülő – olykor erején felül, nagyon nehéz körülmények között – egyedül, látja el, nap, mint nap. Az Szm. értelmében

„70/A. §² (1) Az Önkormányzat természetbeni támogatásként évente egy alkalommal vásárlási utalvánnyal támogatja azt a természetes személyt, aki egyedülállóként jogosult családi pótlékra.

(2) A vásárlási utalvány értéke egy gyermek esetén 10 000 Ft, két gyermek esetén 15 000 Ft, három vagy több gyermek esetén 20 000 Ft.

(4) A vásárlási utalvány a Békásmegyeri Piacon és szerződés alapján más elfogadóhelyen váltható be.”

2023. évben 6.909.000,-Ft értékben történt utalvány felhasználás e támogatási forma keretén belül.

Táboroztatási támogatás, táboroztatás

A Balatonszabadi-sóstói gyermektábor 2023-ben 6 turnusban fogadta a gyermekeket, a felhasznált támogatási összeg 216 fő gyermekre, 9.232.000,- Ft volt. Pályázat alapján 531 fő gyermek táboroztatására 12.183.000,- Ft került kifizetésre.

Összesen ráfordított összeg: 21.415.000,- Ft.

c.) A gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok

Az étkeztetési támogatást az előző fejezetben bemutatottuk, ezért itt a hátrányos/halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek szüneti étkeztetés támogatásáról adunk tájékoztatást.

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei.

Halmazottan hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a fenti körülmények közül legalább kettő fennáll.

2023. évben 14 hátrányos helyzetű és 4 halmazottan hátrányos helyzetű gyermeket tartottunk nyilván.

Az alábbi táblázat megmutatja, hogy mely jogcím alapján állapítottuk meg a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet fennállását.

Megnevezés	Jogosultak (fő)	Ebből (b oszlop adott sorhoz tartozó adata):				
		0–2 éves	3–5 éves	6–13 éves	14–17 éves	18 évesnél idősebb
a	b	c	d	e	f	g
Rgyk-ban részesülő gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma	207	12	38	131	30	6
Ebből: hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet megállapítása iránti kérelemmel érintett gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma	41	-	-	-	-	-
Megállapított hátrányos helyzetűek száma	14	2	2	7	2	1
Ebből	1. szülő(k), családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége miatt	14	2	2	7	2
	2. szülő(k), családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága miatt					
	3. elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények miatt					
Megállapított halmozottan hátrányos helyzetűek száma	4			4		4
Ebből	1. szülő(k), családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége és a szülő(k), családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága miatt	4		4		4
	2. szülő(k), családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága és elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények miatt					
	3. szülő(k), családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége és elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények miatt					

2016. január 1-től a helyi önkormányzat kötelező feladata a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szünidei étkeztetése. Ezen felül az önkormányzat az iskolai szünidőben saját forrásból finanszírozza az összes rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel rendelkező gyermek étkeztetését. A kétfogásos, melegíthető ebédet előzetes megrendelés alapján az Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központ két telephelyén (Kelta utca 5, Váradi utca 9-11) lehetett átvenni.

2023-ban összesen 2 156 adag ebédet biztosítottunk az iskolai szünidőkben az alábbiak szerint

Szünidő típusa	Szünidő napjai	Gyermekek száma			Elfogyasztott adag
		összesen	kötelezően biztosított	önként vállalt	
Tavaszi	2	25	0	25	50
Nyári	54	42	0	42	1 826
Őszi	4	20	0	20	80
Téli	8	25	1	24	200

3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása

A Gyvt. 15. § (2) bekezdése értelmében a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások biztosítása:

- gyermekjóléti szolgáltatás: Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központ székhely: 1035 Budapest Váradi S. u. 9-11.
- gyermek napközbeni ellátása: Óbudai Egyesített Bölcsődék székhely: 1035 Budapest, Szél utca 23-25.
- gyermek átmeneti gondozása: Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központ Családok és Gyermek Átmeneti Otthona telephely: 1039 Budapest, Víziorgona u. 7.

a.) Gyermekjóléti szolgáltatás

A Gyvt. 39. § (1) bekezdése értelmében „A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.”

A szociális segítő munka célja a szociális és mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett, krízishelyzetbe került személyek, családok életvezetési képességének megőrzése, az okok megelőzése, valamint a krízishelyzet megszüntetésének elősegítése.

A szolgálat a területben működő szociális és gyermekintézményekkel együttműködésben elősegíti az egyént, családot és gyermeket veszélyeztető helyzetek feltárását és elhárítását, szociális segítő munka keretében segíti és szervezi a veszélyeztetett helyzet megszüntetését. Különös figyelmet fordít arra, hogy segítő szolgáltatásokkal támogassa a gyermeki jogok érvényesülését, a családban nevelkedő gyermek egészséges testi, szellemi, lelki fejlődését, érdekének védelmét.

Család- és Gyermekjóléti Szolgálat (a Gyvt. 39., 40.§-a, valamint az Szt. 64.§-a alapján)

- Gyermekjóléti szolgáltatás
 - Speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését

- Veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működtetése.
- Speciális szolgáltatások
 - adósságkezelési tanácsadás
 - az önhibájukon kívül adósságot felhalmozó háztartások vagy személyek részére biztosított óbudai hátralékkezelési támogatás keretében történő együttműködés
 - részletfizetési tanácsadás
 - felkérésre környezettanulmány készítése.

Család-és Gyermekjóléti Központ (Gyvt.40/A §-alapján)

- Hatósági kötelezésen alapuló gyermekjóléti feladatok
- Veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működtetése
- Szociális diagnózis készítése
- Tanácsadói tevékenységek
- az óbudai jövedelemplótló támogatás feltételéül szabott együttműködés a kliensekkel
- Speciális szolgáltatások
 - kapcsolattartás biztosítása
 - kórházi szociális munka
 - készenléti szolgáltatás
 - utcai és lakótelepi szociális munka
 - óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység
 - egyéb speciális szolgáltatások (pl. közösségi fodrászat).

Mentálhigiénés Csoport

- mediáció
- családi- és párkonzultáció
- párterápia, családterápia, családi döntéshozó konferencia
- munkavállalási és pályaválasztási tanácsadás
- foglalkoztatási koordinációs feladatok
- gyászterápia
- pszichológiai tanácsadás
- pszichiátriai támogatás
- fogyatékoságügyi tanácsadás.

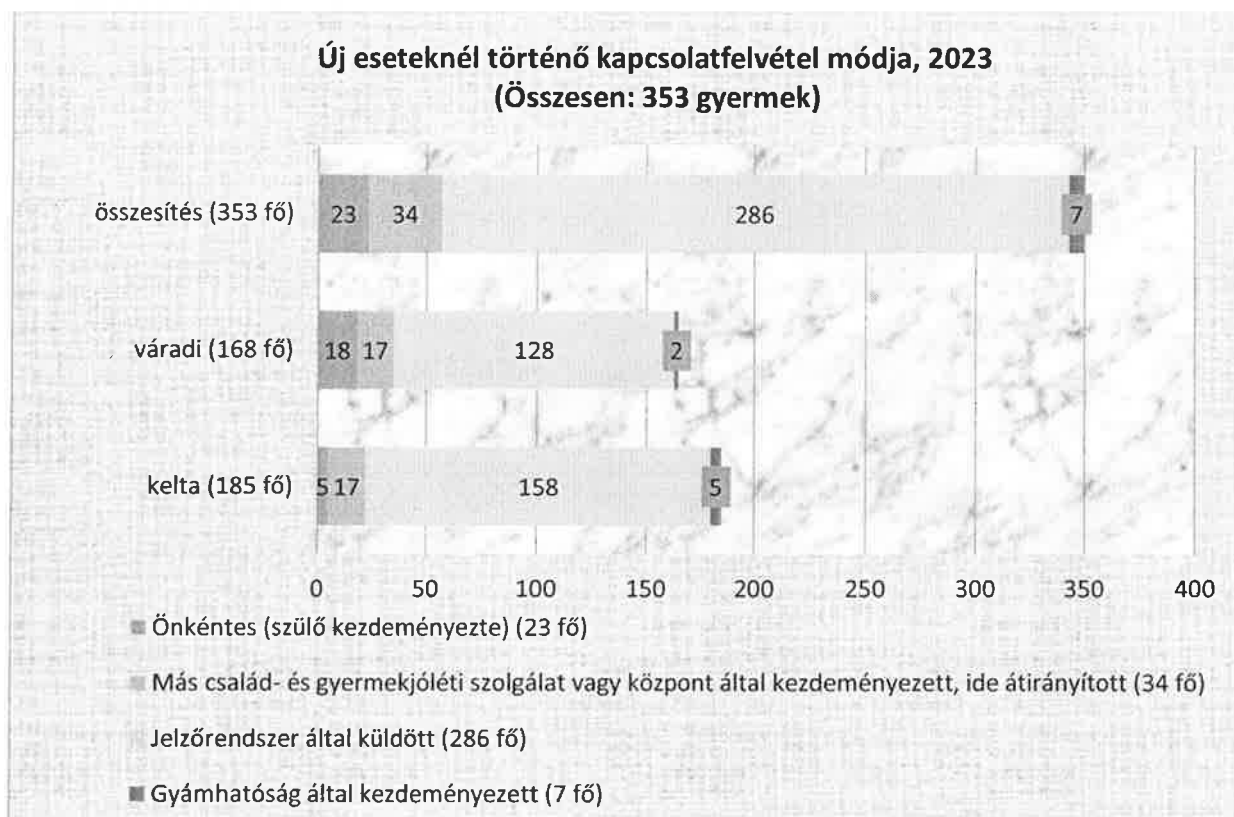
Gyermekek Átmeneti Otthona (Gyvt. 50. §-alapján)

- Gyermekek átmeneti gondozása

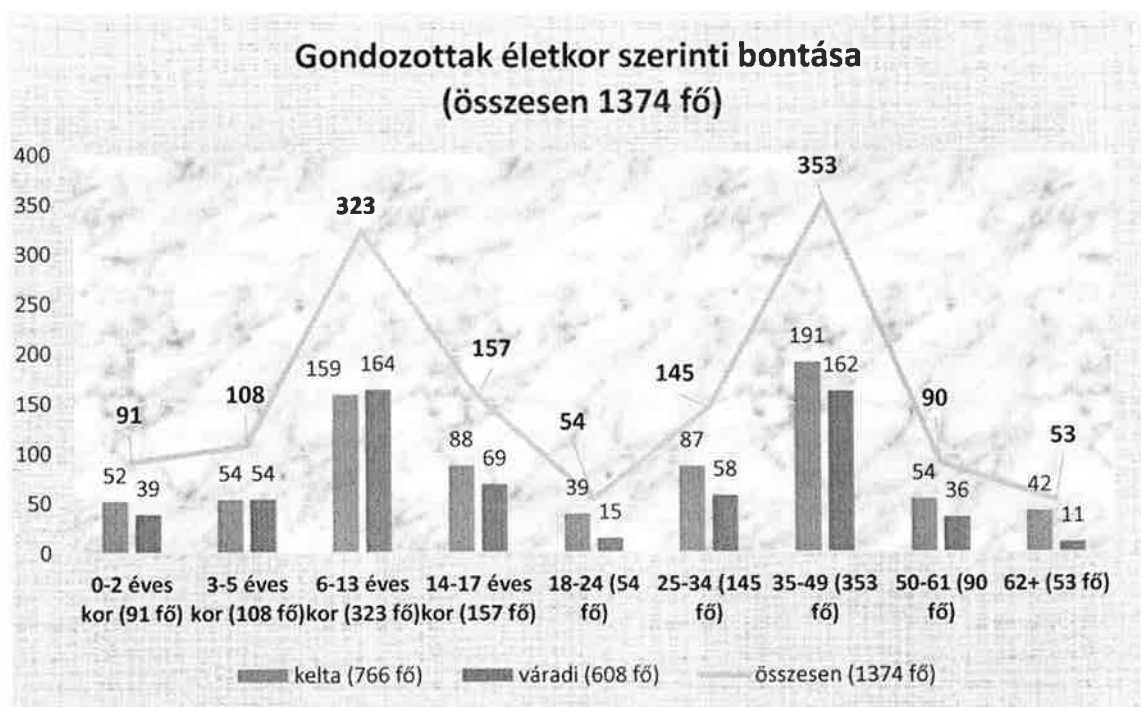
Családok Átmeneti Otthona (Gyvt. 51. §-alapján)

- Családok átmeneti gondozása

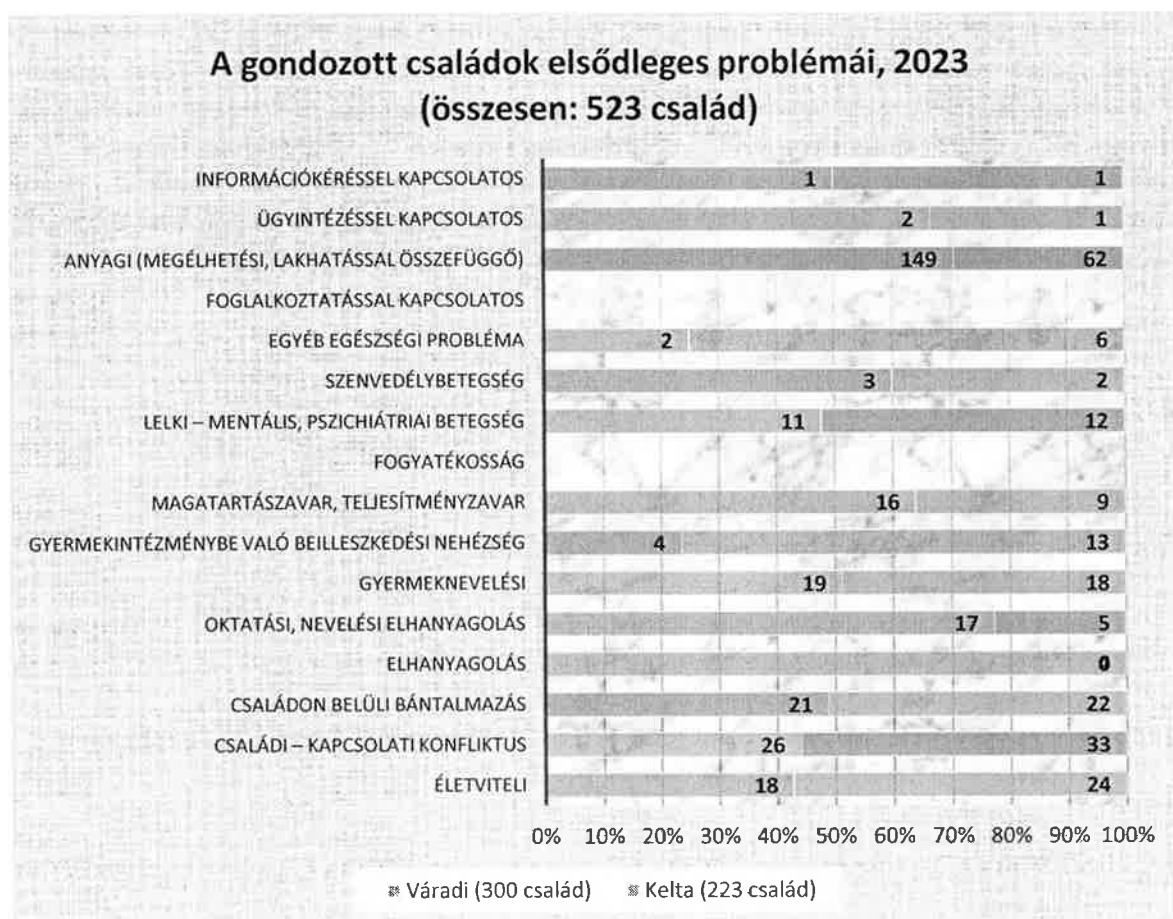
Család- és Gyermekjóléti Szolgálat

Az új esetek megoszlása hasonló tendenciát mutatott 2023-ban, mint a 2022. évben. A családban észlelt veszélyeztető tényezők legnagyobb számban a jelzőrendszeri tagok jelzései (81 %) alapján kerültek a Szolgálat látókörébe, amely a jelzőrendszer hatékony működését bizonyítja. Más család- és gyermekjóléti szolgálat, vagy család- és gyermekjóléti központ által küldött ügyek az új esetek 9,6 %-t, a Gyámhivatal által delegált ügyel 2 %-t teszik ki. Az új esetek 6,5 %-ban a szülők önkéntes alapon keresték fel a Szolgálatot, és kérték szakembereik segítségét a gyermeküket érintő veszélyeztetettségi tényezők, problémák megszüntetésében.

Az igénybe vevő kiskorúak közel fele a 6-13 év közötti életkorú gyermekek, közel negyede pedig a 14-17 év közötti fiatalok közül került ki. Évek óta jellemző tendencia, hogy erre a két életkori csoportra vonatkozóan érkezik a legtöbb jelzés a Szolgálatához. Az együttműködési megállapodással rendelkező felnőttek több mint fele - nagyrészt szülőként - a 35-49 év közötti korosztályból került ki.

Igénybe vevőiknek leggyakrabban anyagi, életviteli, gyermeknevelési, és a családi konfliktusokkal kapcsolatos problémáik voltak. 2023-ban is magas volt ügyfélkörükben a sokproblémás családok száma.

A problémátípusokat tekintve még mindig az anyagi jellegű problémák megoldásában kérték ügyeik a legnagyobb arányban (40%) a segítségüket, amely 2023.évi számadatok tekintetében 10 %-os növekedést mutat a 2022.évi adatokhoz viszonyítva az adott problémátípusban. Az alacsony jövedelem miatt jellemzően az alapvető szükségletek kielégítésének hiányáról volt szó, továbbá a felhalmozott közüzemi tartozások megfizetését sem tudták megoldani segítség nélkül. Sok esetben csak a kliens által megfogalmazott, „hozott” probléma részletesebb feltárásakor derült ki, hogy más, komplexebb problémahalmaz volt jelen az ügyfél és családja életében.

Az anyagi problémák – megélhetési, valamint lakhatással összefüggő problémák - esetében 2023-ban is jelentős részben célirányos, a hiányállapotok és a kielégítetlen szükségletek orvoslására irányuló segítségnyújtás történt. A Szolgálat családsegítői minden esetben igyekeztek teljes körű tájékoztatást nyújtani a szociálisan rászoruló személyek számára a szociális, gyermekvédelmi, egészségügyi, családtámogatási és egyéb helyi ellátások kapcsán. A családsegítők az év folyamán folyamatosan közreműködtek az élelmiszeradományok kiosztásában is.

Az anyagi problémátípusnál – különösen a lakhatással összefüggő problémáknál – jelennek meg azok a családok, akik a kerületünkben működő anyaatthonokban, CSÁO-kban élnek, akiket a szolgálat családsegítői alapellátás keretében folyamatosan gondoznak. Tekintettel arra, hogy a kerületünkben 4 ilyen intézmény is működik, amely fővárosi szinten is magas szám, jóval több kapacitást köt le, mint más intézményekben,

A családi konfliktusok (11,28 %) és a családon belüli bántalmazás (8,22 %) az elsődleges probléma összességének ötödét képviselik, amely a 2021. és a 2022. évi adattal majdnem azonos. Ezek hátterében a legtöbb esetben a gyermek, vagy a szülők mentális problémája, a család egészének diszfunkcionális működése húzódott meg. Sajnos sok esetben előfordult, hogy a szülők nevelési eszközként, illetve tehetetlenségük kifejezéséként alkalmazták a gyermekek testi fenyítését. A családon belüli erőszak egyik meghatározó megjelenési formája továbbra is az volt, amikor a szülők, egymással szemben léptek fel fizikai, illetve verbális erőszak alkalmazásával, melynek a gyermekek is sokszor tanúi és elszenvedői voltak. Elsősorban a nők fizikai, verbális bántalmazása volt a jellemző minta, de a kölcsönös fizikai agresszió is előfordult. A komplex segítő beavatkozások alkalmazása mellett ezekben az esetekben a legtöbbször nem kerülhették el a hatósági intézkedés kezdeményezését.

Család-és Gyermekjóléti Központ

A Család-és Gyermekjóléti Központ a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése, a fennálló veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő, önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, valamint a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el.

Kiemelt célja az, hogy a kliensek szociális közegében jelentkező működési zavarok ellensúlyozásával, az alapvető pszicho-szociális szükségletek kielégítésén túl a számukra megterhelő körülmények kiküszöbölésében működjön közre.

A szakmai tevékenység részletes bemutatása

A Család-és Gyermekjóléti Központ esetmenedzseri tevékenysége olyan, a gyermekek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amelynek célja, hogy hozzájáruljon az Óbuda-Békásmegyer területén élő gyermekek testi, lelki, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez, a családban történő nevelkedésükhöz, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, további veszélyeztetettség megelőzéséhez, illetve a már családjából kiemelt gyermekek hazagondozásához.

A hatósági intézkedés mentén végzett munkában szoros az együttműködés a Család-és Gyermekjóléti Központ, a Család-és Gyermekjóléti Szolgálat, a Családok és a Gyermekek Átmeneti Otthona, a Gyámhivatal és a jelzőrendszer tagjai között. A körülmények pontos tisztázása érdekében fontos a gyors információcsere, hiszen az intézmény szakemberei, a jelzőrendszer tagjai és a hatóság gyakran eltérő információkkal rendelkeznek.

A Család-és Gyermekjóléti Központ gyermekvédelmi gondoskodás keretében hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermek védelmére irányuló feladatai:

Javaslatot készít:

- a veszélyeztetettség mértékének megfelelően a gyermekvédelembe vételére,
- a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására,
- a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előre mozdítására (50 órát meghaladó igazolatlan hiányzás esetén),
- súlyosabb fokú veszélyeztetettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezésére, nevelésbe vételére,
- a gyermek leendő gondozási helyére, vagy annak megváltoztatására,
- védelembe vett gyermek esetében gondozási-nevelési tervet készít,
- önállóan, vagy a családsegítő szolgálat családgondozóját is bevonva a gondozási folyamatba szociális segítő munkát végez, koordinál
- együttműködik a pártfogó felügyelő és a megelőző pártfogó felügyelő szolgálattal,
- a már a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében szociális segítő munkát végez és koordinál,
- együttműködik az otthont nyújtó szolgálatokkal illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgálat szakembereivel,
- utógondozást végez a gyermek családjába történő visszahelyezése és visszailleszkedése érdekében,
- hatósági intézkedést igénylő ellátottak esetében a szolgáltatást igénybevevőt támogatja és ellenőrzi, a szociális segítőmunka folyamatát koordinálja,
- szakmai segítséget nyújt a család-és gyermekjóléti szolgálat családsegítőinek.

Javaslattétel hatósági intézkedésre

A Központ javaslatot tesz a Gyámhivatal részére a kiskorú

- védelembe vételére, annak fenntartására, vagy megszüntetésére,
- megelőző pártfogására, annak fenntartására, vagy megszüntetésére,
- ideiglenes hatályú elhelyezésére,
- nevelésbe vételére, annak fenntartására, vagy megszüntetésére,
- családba fogadására, annak fenntartására, vagy megszüntetésére,
- családbafogadó gyám kirendelésére,
- harmadik személynél történő elhelyezésének kezdeményezésére,
- tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására,
- gondozási helyének megváltoztatására,
- a gyermekek után járó családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására.

A veszélyeztetettség megszüntetése és további veszélyeztetettség megelőzése elsődlegesen korrektív feladat, tervezett, komplex tevékenység. Felismerve a veszélyeztetettségre okot adó körülményt a családdal és az ügybe bevont egyéb szakemberekkel közösen dolgozzák ki a lehetséges megoldási stratégiát. A családokkal végzett munka, gondozási terv és helyzetértékelés mentén folyik.

A terv tartalmazza a fennálló veszélyeztető tényezőket, a megszüntetésükhöz szükséges változtatásokat, a cél elérése érdekében az esetmenedzser, a szülő, a gyermek és egyéb, a családdal foglalkozó, részükre segítséget nyújtó szakemberek feladatait a rögzített határidőkkel. Helyzetértékeléskor elengedhetetlen a feladatok újragondolása és módosítása. Az együttműködés rendszerességen alapul. A védelembe vételi határozat alapján az esetmenedzserrel való szoros együttműködést elvárt mind a bevont szakemberek, mind a család részéről. A védelembe vétel felülvizsgálatára egy év után kötelezően, de a gyámhivatal döntésére, vagy az esetmenedzser kezdeményezésére akár ezt megelőzően is sor kerülhet. Erre okot a féléves, vagy rendkívüli helyzetértékelés szolgáltatathat. A felülvizsgálat során születik döntés a védelembe vétel fenntartásáról, vagy annak megszüntetéséről.

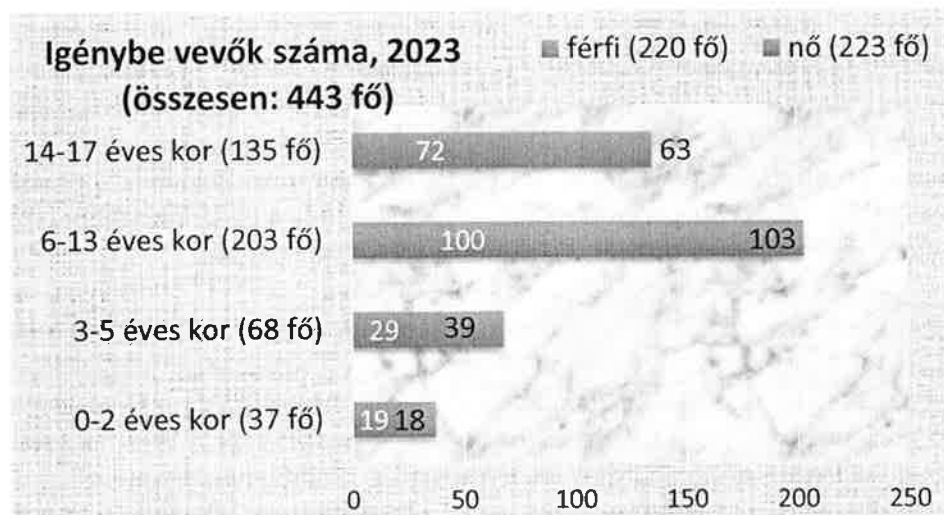
Az ideiglenes hatályú elhelyezés szükségességének fennállásakor azzal a ténnyel találkozunk a szakemberek, hogy vagy a gyermek önmagát súlyosan veszélyezteti, vagy ezt a környezete teszi és a körülményekből fakadóan azonnali intézkedés válik szükségessé. Az ideiglenes hatályú elhelyezés során rövid időn belül kell hathatós segítséget nyújtaniuk. Ebben az esetben szóba jöhet a gyermek különélő szülőnél, vagy akár harmadik személynél történő elhelyezése is, - jellemzően családba fogadás keretében, vagy — amennyiben ezek lehetősége nem áll fenn — szülői gondoskodást helyettesítő szakellátásba: életkorát és speciális szükségletét figyelembe véve nevelőszülőnél, vagy gyermekotthonba történő elhelyezés. Tény, hogy az Intézmény abban a szerencsés helyzetben van, hogy Családok és Gyermek Átmeneti Otthonát is működtet. Az ideiglenes hatályú elhelyezés szükségességének felmerülésekor a kollégák felajánlják a család számára az átmeneti gondozás lehetőségét, mely két szempontból is a gyermek érdekét szolgáló lenne. Egyrészt ezen esetben a gyermek tágabb környezetében maradhatna, másrészt mivel ezt a szülő/törvényes képviselő kérelmére lehet igénybe venni már feltételezhető lenne egyfajta együttműködés, a fennálló probléma felismerése és a változtatás igényének felmerülése a család részéről. A szakemberek feltételezése szerint ez a „közbenső megoldás” a család számára sokkal inkább kedvező azért is, mivel ekkor a szülők/törvényes képviselők szülői felügyeleti joga nem sérül, kizárólag a gondozási és nevelési joga korlátozódik.

Nevelésbe vett gyermekek esetében az esetmenedzser a vérszerinti család gondozása keretében működik együtt a családdal, valamint a gyermekvédelmi szakszolgálatok, gyermekotthonok, nevelőszülői hálózatok szakembereivel. A családjából kiemelt gyermek hazagondozása kiemelt jelentőségű, hiszen a gyermek nevelkedésének természetes közege a család. A cél egyértelműen az, hogy gyermek lehetőleg minél rövidebb időn belül visszatérhessen a saját családjába az elfogadott egyéni elhelyezési terv megvalósulása mentén. Azon családoknál, ahol már szükségessé válik a nevelésbe vétel elrendelése a változásra való hajlandóság mértéke igen alacsony, gyakorta a családból való kiemelésre okot adó körülmény megszüntetésének igénye érdemben fel sem merül. A szükséges változtatás tényét csak látszólag fogadják el, valódi lépéseket ritkán tesznek a változás érdekében. A gyermekek hazagondozása ebből következően ritkán eredményes, vagy a látszólag pozitív tendencia nehezen stabilizálható.

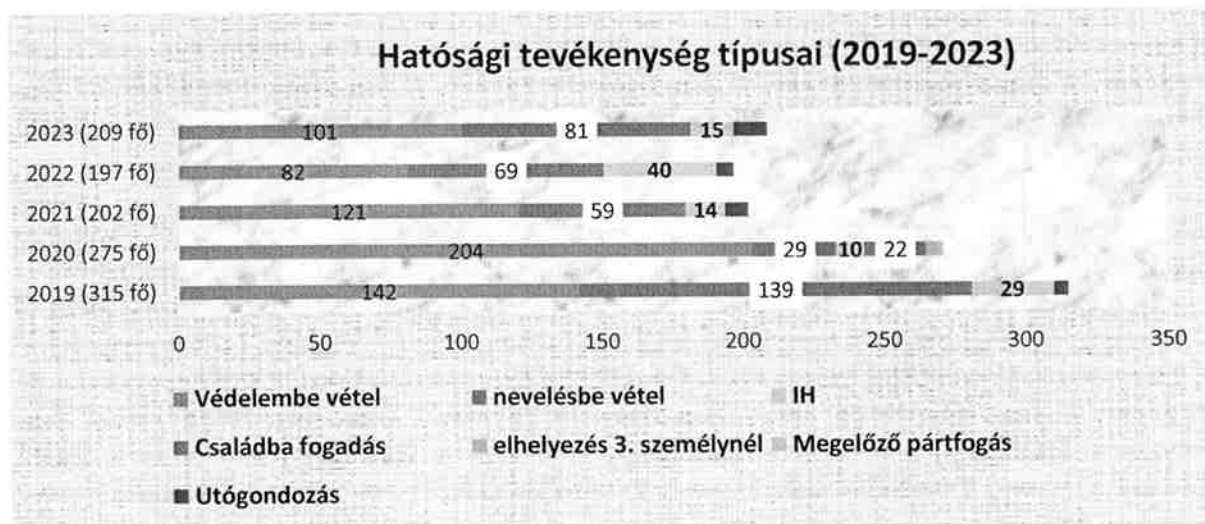
Abban az esetben, amikor a család körülményeiben a kívánt pozitív változás stabilan bekövetkezik, beépültek a szükséges változtatások, a nevelésbe vétel megszüntetésére és *utógondozás elrendelésére* kerül sor. Az utógondozás jellemzően monitorozó - kontrolling feladat, mely alapesetben a nevelésbe vételt követő egy évre szól. Feladatuk ekkor is az, hogy

átgondoltan, tervszerűen segítsék a gyermek családjába, valamint tágabb környezetébe történő sikeres visszailleszkedését, a régi/új családi struktúra eredményes működésén keresztül. A nevelésbe vétel megszüntetésére általában a gondozásba vétel okának megszűnése, nagykorúvá válás, különélő szülőhöz vagy harmadik személyhez helyezés és illetékesség változás miatt kerül sor.

A hatósági intézkedéssel érintettek korcsoportonkénti bontása

Korösszetétel alapján a hatósági intézkedésben érintettek tekintetében évek óta a 6-13 éves korosztály jelenléte mutat kiugróan magas esetszámot. Erre a korosztályra, valamint a 14-18 éves fiatalokra jellemző a kamaszkort kísérő normatív krízisekre való nem adekvát reagálás, melynek következtében a deviáns magatartás irányába sodródás jelenik meg. Az ideiglenes hatályú elhelyezés és a nevelésbe vétel vonatkozásában is ez a két korosztály érintett leginkább.

Az esetmenedzserek 2023-ben 1549 esetben láttak el különböző hatósági intézkedésekhez kapcsolódó tevékenységet. Ez 269-es számú esetenövekedést mutat az előző évhez képest. Évek óta megfigyelhető tendencia, hogy a szeptembertől decemberig tartó időszakban drasztikusan megnő a jelzések száma, valamint a krízishelyzetek gyakorisága. Megfigyelhető, hogy a családok problémái egyre súlyosabbak és összetettebbek, aminek következtében sokirányú és intenzív beavatkozásra volt szükség.

Az elmúlt évben a jogerős hatósági intézkedéssel érintett kiskorúak száma 209 fő volt, ebben emelkedés látható.

Védelembé vételre a 2023-as évben 101 gyermek esetében került sor, ez a 2022-es évhez képest tizenkilencel magasabb. Tapasztalataik szerint az esetek egyre súlyosabbak és összetettebbek. A 101-es esetszámnál figyelembe kell venni azt a tényt is, hogy a védelembé vételre tett javaslatok száma ennél jóval több, azonban sok esetben a hatósági döntésre hosszú hónapok, akár évek múlva kerül sor. Ez megnehezíti a családokkal végzett szociális segítő munkát, hiszen a szülő és a gyermek önkéntes alapon nem működik együtt a családsegítővel, a hatósági kötelezés pedig késik.

A javaslattételt megelőzően minden esetben esetmegbeszélésre és esetkonferenciára került sor, melynek során, a jelzésben feltüntetett veszélyeztető körülményen kívül számos családon belüli megoldatlan, rejtett konfliktus kerül felszínre.

Továbbra is magas számmal érkeztek jelzések 50 óra feletti igazolatlan mulasztásról. Az esetek többségében nemcsak átmeneti zavarról van szó, hanem megfigyelhető, hogy a gyerekek hosszú hónapokra kerülnek ki az iskolarendszerből. Ilyenkor a kortárscsoporthoz való tartós elszigetelődés, ennek következtében a depresszió, valamint különböző függőségek kialakulásának a veszélye áll fenn. Tapasztalataik szerint, ezen esetekben a szülő számára nem érték a gyermek oktatási rendszerbe való bekapcsolódása és bennmaradása, nem éli meg potenciális perspektívaként a tanulás talaján való érvényesülést.

A védelembé vett gyermekek esetében a 2023-as évben is magas számot eredményezett a külön élő, elvált szülők között fennálló konfliktushelyzet, mely a gyermek külön élő szülőjével való kapcsolattartási gyakorlatában mutat súlyos tüneteket. A veszélyeztetettséget a lojalitásválság, az érzelmi bántalmazás, a másik szülő elleni hangoltság okozza, mely a gyermekeknél pszichoszomatikus tünetekben mutatkozik meg. Ilyen esetekben a gyermekek érzelmileg sérülnek, hiszen mindkét szülőt szeretik és kötődnek hozzájuk. Az is látható, hogy a szülők gyakran eszközként használják fel gyermekeiket saját, vélt igazuk bizonyítására.

Az elmúlt évek statisztikai adatait figyelembe véve látható, hogy évről-évre növekszik a rendőrkapitányságtól, szabálysértést elkövető fiatalokról érkezett jelzések száma. Legtöbbször egyszerű botlások, kisebb lopások, meggondolatlan cselekedetek voltak, melyek az esetfeltárást követően egy-két esetben igényeltek csak hatósági intézkedés elindítását. Azonban a visszatérő eseteknél, a kábítószer fogyasztásával, terjesztésével, valamint garázdaság elkövetésével kapcsolatos esetekben védelembé vételi eljárás elindítására került sor. Itt minden esetben megvalósult a megelőző pártfogó felügyelővel való szoros együttműködés.

A gyermek veszélyeztetettsége mutatható ki azokban az esetekben is, amikor a családban nincsenek világos értékek, minták, vagy azok nem a társadalmi normáknak megfelelőek. Nem elhanyagolható az sem, hogy a családoknál gyakori a stressz-, konfliktus-, problémakezelési minták hiánya, az érzelmi teherbíró képesség elégtelen volta. A gyermekek nem tudnak olyan szülői mintát elsajátítani, mely segítené őket a bevált megoldási stratégiák felállításában.

Negatív irányú befolyásoló tényező továbbá, hogy az ellátásba kerülő családok egy része segélyből és/vagy a gyermekek után járó ellátásokból él, és a szociális problémák több generáción át fennállnak. A szülőktől gyermekeik felé megnyilvánuló érzelmi elhanyagolás a kortárs csoportok jelentőségét emeli, amely amennyiben negatív példa, sodródáshoz, önvészélyeztetéshez vezethet.

Nevelésbe vétel alatt a 2023-as évben 81 gyermekekkel kapcsolatban végeztek vérszerinti családgondozást a kerületünkben élő szülővel. Itt is 12-es esetszámú növekedés látható. Továbbra is nehézséget okoz, hogy sok esetben a szülő elérhetetlen, vagy elköltözött más településre, azonban erről nem tájékoztatja az esetmenedzsert. Ilyenkor minimálisra csökken a szakellátásban lévő gyermek hazagondozási esélye, valamint a szülő-gyermek közötti kapcsolattartás megvalósulása. Sok esetben tapasztalják a szülői kompetencia hiányát, az abban való fejlődési szándék hosszútávú elutasítását, az együttműködés teljes hiányát. Folyamatosan nő azon gyermekek száma, akik esetében a gondozó-nevelő szülő súlyos egyéni intra-pszichés

problémája, a betegségtudat teljes hiánya, a különélő szülő, gyermekét elutasító magatartása miatt került sor szakellátásba utalásra. Esetükben még a tágabb családi környezetben sem volt arra lehetőség, hogy elkerülhető legyen a családot helyettesítő intézmény kikerülése.

Családba fogadásra 2023-ban 30 esetben tettek javaslatot. Itt is a megemelkedett esetszám egyrészt pozitívan értékelhető, hiszen a veszélyeztetett gyermek közeli hozzátartozó háztartásában nevelkedhet tovább, másrészt azonban azt is jelzi, hogy növekedett a vérszerinti szülők átmeneti, vagy tartós nevelési-gondozási alkalmatlansága.

Az ideiglenes hatályú elhelyezésre a 2023-as évben 15 gyermek esetében került sor, melyeknél nevelőszülői vagy gyermekotthoni elhelyezés történt. Harmadik személynél, illetve külön élő szülőnél történő elhelyezésre tavaly 2-2 esetben került sor.

Az esetek hátterében a legtöbbször a szülő, gyermekét súlyosan veszélyeztető szenvedélybeteg magatartása, életvitele, a családi működés súlyos diszfunkcionalitása, a gyermek önmagát veszélyeztető, deviáns működése húzódott meg. Ezen esetekben a szakember az eset összes körülményeit figyelembe véve úgy ítélte meg, hogy a gyermek családban maradása olyan súlyos veszélyeztető tényező, mely azonnali intézkedést igényel. 2023-ban, néhány esetben veszélyeztető tényezőként jelent meg a gyermek önmagát súlyosan veszélyeztető magatartása, autoagresszív cselekedete (nagy mennyiségű alkoholfogyasztás, szülő irányába bántalmazás, életveszélyes helyzetek teremtése, prostitúció gyanúja.), mely azonnali intézkedést igényelt. Tavaly is előfordult, hogy a szülő önként kísérté be gyermekét a TEGYESZ Befogadó Otthonába, majd ezután indult el a hatósági intézkedés.

Utógondozásra a 2023-as évben 12 esetben került sor, melynek során a gyermek családjába való visszailleszkedését segítették elő az esetmenedzserek. Sajnos egy esetben indokolttá vált a gyermek ismételt nevelésbe vétele.

A jelzőrendszer működése

Az észlelő és jelzőrendszer a család- és gyermekjóléti szolgálatok által működtetett együttműködési rendszer. Működését és működtetését a Gyvt. és a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet (továbbiakban: NM rendelet) és a szakmai protokoll szabályozza. Célja a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése. A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében működteti az észlelő és jelzőrendszert, egyben elősegíti a nem állami szervek, a magánszemélyek részvételét a megelőző rendszerben, koordinálja a területben működő jelzőrendszer munkáját, valamint szakmai segítséget nyújt a szolgálat, a központ és a jelzőrendszeri tagok számára. A munkatevékenység célja a jelzőrendszer megerősítése, aktivizálása, szakmai segítségnyújtás biztosítása, jogszabályban meghatározott egyéb feladatok elvégzése. A jelzőrendszeri tagok a veszélyeztető tényezők észlelése esetén saját eszközeik segítségével törekednek a káros hatások megelőzésére, ellensúlyozására. Amennyiben azt tapasztalják, hogy a gyermek családban történő egészséges fejlődése érdekében külső segítségre van szükség, jelzéssel élnek a család- és gyermekjóléti szolgálat felé, illetve hatósági intézkedést kezdeményeznek a probléma súlyosságának függvényében. (Bántalmazás és/vagy elhanyagolás esetén.)

2023-ban érkezett jelzések száma és megoszlása a jelzést tevő jelzőrendszeri tagok szerint:

Jelzőrendszeri tagok	Szolgálathoz érkezett jelzések	Központ érkezett jelzések	Összes jelzés
Egészségügyi Szolgáltató	19	8	27
Ebből (01-ből) : védőnői jelzés	6	3	9
Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatók	44	13	57
ebből (03-ból): család- és gyermekjóléti szolgálat	3	1	4
ebből (03-ból): család- és gyermekjóléti központ	41	12	53
Kisgyermek napközbeni ellátását nyújtók	1		1
Átmeneti gondozást biztosítók	2		2
Köznevelési intézmény	174	55	229
Rendőrség	103	17	120
Ügyészség, bíróság	1	2	3
Egyesület, alapítvány, egyházi jogi személy	2		2
Állampolgár, gyermek és felnőtt érdekeit képviselő társadalmi szervezet	29	3	32
Önkormányzat, jegyző	69		69
ÖSSZESEN	444	98	542
A jelzésekkel érintett személyek száma (nem halmozott adat)	371	78	449

Az esetmegbeszélések, esetkonferenciák és esetkonzultációk összehívása az esetgazdák feladata. A jelzőrendszeri tagok kezdeményezhetik a megbeszélések bármelyik formájának az összehívását, de szakmai indokoltságáról minden esetben az esetgazda dönt. Ezekre a megbeszélésekre minden jelzőrendszeri felelős is jelen van, általában moderálja a megbeszéléseket. A megbeszélésekre minden jelzőrendszeri tag, aki érintett a problémában meghívást kap. Itt van lehetőségük a tapasztalatokat megosztani, a jelenlegi helyzetet elemezni, a várható eredményeket meghatározni, és az eredményességhez vezető lépéseket megbeszélni, a feladatokat elosztani.

	Család és Gyermekjóléti Szolgálat Váradi utca telephely		Család és Gyermekjóléti Szolgálat Kelta utca telephely		Család- és Gyermekjóléti Központ	
	Alkalom	Érintett	Alkalom	Érintett	Alkalom	Érintett
Esetmegbeszélés	40	141	27	53	12	24
Esetkonferencia	37	129	30	64	24	24
Esetkonzultáció	47	131	33	73	12	24

2023-ben 6 szakmaközi megbeszélésre került sor, ezek az alábbiak voltak:
2023.02.28. szakmaközi az átmeneti otthonok munkatársaival
2023.04.13. szakmaközi gyámhivatallal, önkormányzattal gondnoksági ügyekben
2023.04.18. szakmaközi a kórházi szociális munkáról
2023.05.15. szakmaközi utcai és lakótelepi szociális munkáról
2023.05.16. szakmaközi a Jó Pásztor Anyaotthonban
2023.06.06. szakmaközi Máltás kollégákkal.

2023. február 20.-án került sor az éves jelzőrendszeri tanácskozásra.

A jelzőrendszeri intézkedési terv egyik fontos része a jelzőrendszer működésének értékelése. Ehhez írásban kérték a jelzőrendszeri tagok beszámolóját a 2023-es év működéséről.

A beérkező vélemények figyelembe vételével készült Jelzőrendszeri Intézkedési Terv letölthető az Intézmény honlapjáról: http://www.ocstgyvk.hu/files/jelzorendszeri_intezkedesi_terv.pdf

Az Intézmény speciális szolgáltatásainak köre

Az Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központ 2023-ban is maradéktalanul biztosította a Gyvt-ben felsorolt speciális szolgáltatásokat. A jogszabályi rendelkezésnek megfelelően a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, valamint veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a család- és gyermekjóléti központ a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló, egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében:

- utcai és lakótelepi szociális munkát,
- kapcsolattartási ügyeletet, ennek keretében közvetítői eljárást,
- kórházi szociális munkát,
- gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot,
- jelzőrendszeri koordinációt szervez és működtet, továbbá
- jogi tanácsadást,
- pszichológiai és pszichiátriai tanácsadást,
- családkonzultációt, családterápiát, családi döntéshozó konferenciát,
- mediációs szolgáltatást
- óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet biztosít szolgáltatási körében, valamint
- gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot működtet,
- a fentiekén túl egyéb speciális tanácsadást: közösségi fodrászatot biztosít.

Gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálat

Az Intézmény munkatársai a feladatot heti váltásban látták el a nyitvatartási időn túl hívható telefonszámon.

A 2023-as évben a telefonszámra 19 hívás érkezett be, ami további intézkedést, jelzés küldést kívánt. Ezen felül a hívások többsége információk kérésére korlátozódott, több esetben átmeneti otthonok iránt érdeklődtek. A viszonylag alacsony szám azt mutatja, hogy még mindig kevesen élnek ezzel a lehetőséggel.

Szociális diagnózis

A feladat-ellátási kötelezettség szerint egy esetmenedzser felelős a szociális diagnózisok elkészítéséért. Feladata az egyén, illetve a család szociális helyzetének felmérése, a szükségleteik kapcsán jelentkező esetleges hiányok megállapítása, valamint az adekvát segítő szolgáltatási elemek és szolgáltatások beazonosítása.

A Mentálhigiénés Csoport által biztosított szolgáltatások

A Mentálhigiénés Csoport célja a kerületünkben élő, segítségre szoruló igénybe vevők (felnőttek, gyermekek) speciális, mentálhigiénés szolgáltatások biztosításával való segítése.

A csoport által biztosított szolgáltatások:

- pszichológiai tanácsadás
- mediáció
- kapcsolattartási ügyelet
- családi- és párkonzultáció
- felnőtt pszichiátriai kezelés
- fogyatékosügyei tanácsadás
- munkavállalási- és pályaválasztási tanácsadás
- menekültügyi koordináció.

Pszichológiai tanácsadás

2023-ban 1479 alkalommal történt pszichológiai tanácsadás, melyet 325 fő vett igénybe.

A 6-13 éves korosztályban a szorongásos tünetek, az iskolai teljesítmény csökkenése és a családon belüli konfliktusok okozta érzelmi distressz voltak a leggyakrabban megjelenő problémák. A 4-17 éves korosztályban szintén a szorongásos tünetek voltak jellemzőek, melynek forrása gyakran családon belüli konfliktusok (válás, szülők veszekedése) valamint az iskolai hiányzások, beilleszkedési nehézségek, viselkedési problémák, de ebben a korosztályban a kortárs csoporttal kapcsolatos problémák is megjelentek a családon belüli konfliktusok mellett. Kamaszoknál gyakori problémaként jelentkezett még az erős hangulati ingadozás, szülőkről való leszakadás és nehézségei, öngyilkossági gondolatok, nehezített serdülőkori krízis.

A 35-49 éves korosztályban a nők kértek segítséget túlsúlyban. Gyakori problémák voltak a nevelési nehézségek, az anyaszerep okozta elvárás ellentmondásai, illetve a párkapcsolati nehézségek, de a korábban felsorolt problémák széles tárháza jelent meg. Előfordult, hogy szülő-, hozzátartozó elvesztését követően fordultak hozzánk gyászsal kapcsolatos pszichológiai tanácsadásért.

Csoportfoglalkozás: 2023. őszén egy óvodai és iskolai szociális segítő kollégával férfiaknak 5 alkalmas csoportot tartottak szülővé válás témában. Ezen kívül két 8 - 8 alkalmas csoport segítette családon belüli vagy azon kívüli bántalmazást átélt nőket.

Mediáció

A mediáció olyan speciális konfliktuskezelői eljárás, melynek folyamán az egymással vitában álló felek, egyezség megkötése céljából, egy képzett, pártatlan, titoktartásra kötelezett közvetítőt kérnek fel, hogy közös megállapodásra juthassanak.

A mediáció megkezdése előtt a felek előkészítő konzultáción vesznek részt, melyen az elvárások és lehetőségek tisztázódnak. Így a felek lelkileg és gondolatban felkészültebben érkezhetnek a mediációra.

A felek motivációja nagymértékben befolyásolja a mediáció sikerességét. Az esetek nagy részében a mediáció megállapodással végződik. Amennyiben mégsem sikerül egyezsége jutniuk, a felek akkor is közelebb kerülhetnek a megoldáshoz, hiszen több információval rendelkeznek a megoldandó problémáról és mintát kapnak ahhoz, hogy hogyan lehet a vitákat konstruktívabb formában kezelni. Természetesen a vitának vannak olyan elmérgesedett szakaszai, ahol a probléma már nem oldható meg a közvetítés keretei között, hatósági beavatkozás szükséges.

A szolgáltatást a családsegítő/esetmenedzser által delegált igénybe vevők vehetik igénybe, elsősorban annak érdekében, hogy a vitás válások, kapcsolattartások, nevelési gondok esetében a gyerekek minél kevésbé sérüljenek.

A konfliktuskezelési eljárást 2023-ban *egyharmadával többen igényelték*, mint az azt megelőző évben, így idén 78 fő 169 alkalommal vette igénybe a szolgáltatást. Mindezt 2 fő, az Igazságügyi Minisztérium által akkreditált mediátor - egyéb munkája mellett - végzi. Egy-egy mediáció átlagosan 2-3 órán át tart, amelyet több alkalommal lehet igénybe venni. Ez rendszerint meg is történik, így jobban át tudják gondolni a felek, hogy mit vállalnak és ha szükséges, hozzátartozóikkal meg is beszélhetik, hogy működhet-e az elgondolásuk.

Kapcsolattartási ügyelet

A kapcsolattartási ügyelet az NM rendelet és a Gyvt. alapján a gyermekvédelmi központok kötelezően nyújtandó speciális szolgáltatása. Az ügyelet biztosítja a gyermek(ek) és a kapcsolattartásra jogosult szülő/nagyszülő közötti békés, zavartalan találkozást, mely lehet felügyelt, felügyelet nélküli, vagy az elvitel jogával bír. Minden esetben hatósági megkeresésre történik a felvétel. Igyekeznek a szülőket meggyőzni a gyermekvédelmi közvetítői eljárás szükségességéről, de ezt a lehetőséget ritkán veszik igénybe, mert mire a konfliktusuknak ebbe a szakaszába érnek, többnyire már nagyon elmérgesedett a viszony közöttük. Az alkalmak során szükség és igény szerint tanácsadással segítik az érintetteket.

A kapcsolattartási ügyeletet nyitvatartási időben biztosítja az Intézmény, melyet jellemzően óvoda, iskola utáni időpontokban vesznek igénybe a résztvevők. Az elmaradt kapcsolattartások pótlására következő héten ugyanabban az időben és időtartamban lehetőség van. Az egyes találkozások alkalmával a jelenlévők aláírásukkal igazolják megjelenésük és távozásuk idejét, az ott történtekről pedig rövid összefoglaló készül. A kapcsolattartásokról az ügyeletesek szükség szerint tájékoztatást adnak az elrendelő hatóságoknak, illetve, ha szükséges, javaslattal élnek a végzésben, ítéletben, határozatban foglaltak módosítására.

A felügyelt kapcsolattartásnál fontos, hogy a gyermek számára biztonságos és kedvező körülmények között kerüljön sor a találkozásra, ennek érdekében a kapcsolattartási ügyeleti szoba barátságos, különböző játékok, sporteszközök, könyvek, rajzolásra és alkotásra alkalmas tollak, festékek, papírok színesítik. A szobákon kívül az udvaron elhelyezett kosárlabda palánk, a meleg időszakban felállított trambulín és a két mozgatható futball kapu is a gyerekek igényeit szolgálja, melyeket szüleikkel közösen használhatnak.

2023-ban 34 fő, a tavalyihoz képest jelentősen megnövekedett számban, 397 alkalommal vett részt felügyelt kapcsolattartáson, amelyet hétfőtől péntekig 2 fő kapcsolattartási ügyeletes, pénteken váltórendszerben 6 fő esetmenedzser és 2 fő csoportvezető-esetgazda biztosított.

Család- pár- és szülőkonzultáció

A szolgáltatás az igénybe vevő családokat abban segíti, hogy egymás szempontjait megismerhessék, kapcsolati elakadásait, konfliktusait átbeszélhessék és megérthessék. Célja az, hogy jól működő dinamikus családi egyensúlyi helyzet alakuljon ki, melyben boldogabban élhetnek, fejlődhetnek a családtagok. Mint az elmúlt években, 2023-ban is nagy igény mutatkozott erre a szolgáltatásra, melyet két, részmunkaidős kolléga látott el. 2023-ban összesen 25 családdal dolgoztak személyes találkozás keretében. Megállapodást 62 fővel kötöttek, a háttérben 44 gyermek volt érintett a folyamatokban. Az év során 17 családdal zárták le az együttműködést.

Bár a szolgáltatásban részt vevők többnyire segítők ajánlására érkeztek, egyre több pár, család kérte önkéntesen ezt a speciális szolgáltatást. A családsegítő, illetve esetmenedzser kollégák által küldött családok esetében sokszor súlyos házastársi konfliktusok terhelik a résztvevőket, ami a gyermekek állapotára, fejlődésére is negatív hatással van.

2023-ban az előző évekhez viszonyítva több fiatal pár és kisgyermeket nevelő család vette igénybe speciális szolgáltatásukat. A szülők a gyermekneveléssel járó külső és belső elvárások teljesítésének törekvései között, olykor szem elől tévesztik párkapcsolatuk ápolásának fontosságát. Ez utóbbit nehezíti a felnőttek túlterheltsége, és a támogató tágabb családi háttér hiánya. Ugyanakkor a belső motivációval érkezőkkel a párkapcsolati és szülői kommunikáció javítása során eredményes munkafolyamat volt véghez vihető.

A 2023-ban családkonzultáción részt vevő családok között ismét jelentős volt a *kamaszkorhoz* kapcsolódó családi működésbeli egyensúlyvesztés. Az életszakasszal járó érzelmi hullámzások, az olykor kötött szülői elvárások és a lázadással járó konfliktusok hoztak szolgáltatásukhoz hét családot. *Mozaikcsaládok* esetén a leválási folyamatok olykor erőteljesebb konfliktusokkal járnak. A korábban nem diagnosztizált *figyelem és/vagy hiperaktivitás zavarral* élő fiatalok serdülőkorban könnyebben sodródhatnak veszélyeztető helyzetekbe. Ilyenkor a családi feszültség erősen megemelkedik és a szülők gyakran tehetetlenséget élnék meg.

Felnőtt pszichiátriai támogatás

A rendelés heti 4 órában, hétfőn zajlik, esetenként 45-50 perces ülésekkel, előjegyzés alapján. A páciensek körülbelül fele-fele arányban családsegítő vagy más szakszolgálatos kolléga által küldöttek (közülük 4-en védelemben vétel kapcsán kötelezettek) ill. önként jelentkezők voltak. nélkül is.

2023-ban 40 fő vette igénybe a szolgáltatást, főként a középkorú (35-49) korosztályból; a második leggyakoribb korosztály a 24 alatti fiatalok voltak.

A problematikától függően gyógyszeres kezelés és szupportív betegvezetés vagy analitikusan orientált terápia kombinálása, vagy „csak” tanácsadás vagy pszichoedukáció zajlik a pszichiátriai és pszichoterápiás szakma előírásai és etikája szerint, azzal a páciensek felé is nyílt specifikummal, hogy ügyeiket szükség esetén az ügyében érintett másik kollégával átbeszéljük. Ez a fajta teamben dolgozás az itteni munka egyik legfontosabb lehetősége is egyben; emellett előnye sokak számára, hogy a hagyományos egészségügy keretein kívül folyik, ezért kevésbé stigmatizáló, esetleg jobban elérhető hiányzó érvényes betegbiztosítás nélkül is.

Tünetileg a hangulati és szorongásos zavarok vezetnek (depresszió, bipoláris, pánik, fóbia), de szenvedélybetegség és evészavar is megjelenik. Általánosságban igaz, hogy egyre gyakoribb a súlyosabb patológia, főként a személyiségzavar megjelenése.

Fogyatékoságügyi tanácsadás

A fogyatékoságügyi tanácsadás a 2023-as év során Budapest budai oldalát, az I., II., III., XI., XII., és XXII., kerületeit látta el, melyet 112 fő 279 alkalommal vett igénybe az év során. Ezt a szolgáltatást 4 fő rész munkaidős kolléga látja el. Az érdeklődők sok esetben az igénybe vehető ellátások, ezek menete, munkavállalás, intézményi elhelyezés, támogató szolgáltatások, jogi információk, pályaválasztás, iskolaválasztás iránt érdeklődtek, személyesen, telefonon és e-mailben. Szakemberek is megkeresték a tanácsadókat, információkéréssel, intézményen belül és kívül is, illetve több esetben a tanácsadókhöz irányították a fogyatékosággal élőket és hozzátartozóikat. A környezettanulmányok során látótérbe került fogyatékosággal élők és hozzátartozók számára felajánlott szolgáltatást is többen szívesen vették igénybe.

Tovább bővültek az intézményi és civil kapcsolatok. Cél volt, hogy minél több emberhez, minél szélesebb körben jussanak el az információk, melyeket egymással megosztva a segítség tárháza tovább bővül. A tavalyi év során a fogyatékoságügyi tanácsadók elsősorban arra törekedtek, hogy minél szélesebb körben ismertté váljanak, ennek sikereként könyvelhető el, hogy idén már 21 szervezettől érkezett megkeresés felőlük.

2023-ban 21 rendezvényen is képviseltették magukat a fogyatékoságügyi tanácsadók. Többek között a III. kerületi Fogyatékoságügyi Kerekasztal beszélgetésen, a Fogyatékos Emberek

Világnapján az Óbudai Művelődési Otthonban. Emellett a fogyatékossgal élők számára rendezett, illetve fogyatékos személyek által előadott színházi előadásokon, zenei rendezvényeken is részt vettek.

A tanácsadók kihelyezett segítségnyújtást is adtak, így például a III. kerületi Szociális Foglalkoztatóval is kialakult egy jól működő kapcsolat, melynek során a foglalkoztatottakkal és az ott dolgozókkal rendszeresen találkozó tanácsadó információkkal segíti a munkát, esetmegbeszéléseken vesz részt. De a III. kerületen kívül működő szervezetekkel, egyebek között a XII. kerületi Félsgiget Klubbal, vagy a XI. kerületi Újbuda Prizmával is hasonló kapcsolatot alakítottak ki.

Csoportfoglalkozás keretein belül állásmegtartó csoportot és 5 alkalmas szülőcsoportot tartottak ADHD és autista gyerekeket nevelő szülők számára.

Munka, - és pályaválasztási tanácsadás

A 2023-as évben összesen 448 egyéni tanácsadási alkalmat biztosított az intézmény, 57 fő részére a Váradi utcai telephelyen.

A szolgáltatások kiterjednek a személyre szabott álláskeresésre, piacképes fényképes önéletrajz és motivációs levél elkészítésére az adott munkakörnek megfelelően, álláskeresési technikák ismertetésére, és természetesen a jelentkezéshez szükséges e-mail-ek küldésére, telefon- és internethasználatra, nyomtatásra. Nagyon sok igénybe vevőnek nincs Internet hozzáférése, így az álláskeresésben, de egyéb szolgáltatások igénybevételében is hátrányban vannak.

Az Intézményben professzionális munkavállalási tanácsadás folyik, amelynek része az érdekérvényesítő, kommunikációs, problémamegoldó képességek erősítése, emellett naprakész munkaerő-piaci, képzési információkat tudnak nyújtani. Támogatott képzéseket is keresnek és a jelentkezésben is támogatják az igénybe vevőket.

A munkavállalással kapcsolatos elakadás, önértékelési gondok, szorongás, gyász, veszteségélmények hozzájárulnak a munkavállalás és a munkában való megmaradás nehezítettségéhez. A segítő beszélgetés során felszínre hozzák azokat az érzéseket, problémákat, amelyek miatt megrekedt valahol az egyén.

Az óbudai jövedelempótló juttatásban részesülő 12 fővel havi, rendszeres kapcsolatot tartottak, támogatták őket mindennapi életvezetésükben, valamint a felmerülő szociális, mentális problémáikkal bevonták őket a családsegítésbe, pszichológusi-, pszichiáteri szakszolgáltatásba, valamint a napi megélhetésben segítő élelmiszeradomány osztásokba.

Háborús menekültekkel - oltalmazottakkal végzett segítő tevékenység

Az Ukrajnában zajló háború hatására több ezer menekült érkezett hazánkba, egy részük Budapestre és sokan a III. kerületben kértek segítséget.

A koordinátor 35 családdal állt 2023-ban kapcsolatban. A családokkal rendszeres kapcsolatban álltak, őket változó mennyiségű és összetételű, napi élelmiszer, gyümölcs adományokból, havi rendszerességű adománycsomaggal, óvodai, bölcsődei, lelki, mentális tanácsadással támogatták. Karácsonyra élelmiszer és vegyiáru csomagot biztosítottak számunkra.

Az intézményben napi élelmiszerrel, kenyér, pékáru, zöldség, gyümölcs adománnyal tudtak segíteni a Magyar Élelmiszerbankon keresztül, valamint a Magyar Vöröskereszttel működtek együtt. Tőlük havi rendszerességgel élelmiszer, vegyi áru csomagot kaptak a családok, valamint ruházatot, ágyneműt válogathattak. Együttműködtek továbbá a kerületi oktatási intézményekkel, a Máltai Szeretetszolgálattal, a Jezsuita Menekültszolgálattal, a Magyar Katolikus Karitással.

Albérleti támogatáshoz és vásárlási utalványhoz is sikerült juttatni a családokat egy fővárosi civil szervezeten keresztül. A Magyar-Japán Baráti Társaságtól, pedig egy hűtőszekrényt kaptak adományba, az élelmiszer adományok hűtésére.

Utcai és lakótelepi szociális munka

Az utcai és lakótelepi szociális munka célja a szabadidejét az utcán töltő, kallódó, csellengő gyermekek speciális segítése, így a potenciálisan veszélyeztetettnek tekinthető gyermekekkel, fiatalokkal a kapcsolat felvétele és fenntartása. Ennek érdekében munkatársaik felkutatják az idejüket utcán, tereken töltő, céltalan, magatartásukkal saját testi, lelki, értelmi fejlődésüket veszélyeztető, kallódó, csellengő gyermekeket, fiatalokat, alternatívát kínálva számukra szabadidejük hasznos és produktív eltöltésére. A 1039 Budapest Víziorgona utca 7. szám alatti telephelyükön működő szolgáltatásuk célja, hogy a lézengő, motiválatlan, esetenként fizikailag vagy mentálisan veszélyeztetett fiatalokat bevonják a Reintegrációs Ifjúságnevelési Gócpont Ifjúsági közösségi Térben (RING) részükre szervezett tartalmas szabadidős programokba.

Három éve közös szakmai munkát végeznek, egymást kiegészítve az utcai és lakótelepi szociális munka és az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet végző szakmai csoportok. A szakmai munka összevonásának két fontos szempontja volt: mindkét speciális gyermekjóléti szolgáltatás prevenciós jellege, valamint az azonos célcsoport. Itt is fontos kiemelni, hogy a feladatokhoz és az ellátottak köréhez szükséges szakemberek létszámának hiányával mindkét csoport folyamatosan küzd.

2023. májusától szeptember közepéig az óvodai és iskolai szociális segítők részvételével megkezdtek a terepmunkát a kerület három helyszínén (Harrer Községi Park, Békás Sziti Skatepark és Békásmegyeri Piac) heti egy-egy délután, majd szeptember elején újabb helyszínnel bővült a terepmunka. A Békásmegyeri Piacra hasonlóan, a Holdudvar Parkba is lakossági kérésre terjesztették ki tevékenységüket. Szeptember óta a Holdudvar Parkba járó gyermekek többségével iskolájukban tartották a kapcsolatot.

A RING Ifjúsági Községi Térben – a nyári időszaktól eltekintve – hétfőtől csütörtökig minden délután színes programokkal várták a gyermekeket. A tanítási szünetekben, valamint a tanítási időszakban az iskolák nyitvatartásához igazodóan, prevenciós szabadidős programokat, kirándulásokat, klubot és kreatív tevékenységet biztosítottak a fiatalok számára. 2023. évben a RING-be rendszeresen járó, valamint az terepmunka során kapcsolatot tartó gyermekek száma 30 fő volt, akik számára összesen 72 alkalommal nyújtottak segítő szolgáltatást (információnyújtás, tanácsadás, segítő beszélgetés). Ezt kiegészítve, az utcai és lakótelepi szociális munka keretében a RING-ben óvodai és iskolai szociális segítő munkatársaik alapfeladatukon túl 8 tematikus csoportfoglalkozást tartottak, összesen 20 óra időtartamban.

Az eredményes szakmai munka érdekében utcai szociális munkás kollégájuk együttműködött a kerületben hasonló szolgáltatásokat nyújtó szervezetekkel, alapítványokkal, illetve indokolt esetben jelzéssel élt az illetékes családsegítő, esetmenedzser vagy családgondozó felé, valamint együttműködött ezekkel a szakemberekkel.

2023. július elején a RING-be rendszeresen járó gyermekek számára napközis tábor szerveztek "Városi kalandozások" címmel. A tábor célja elsősorban a Békásmegyeren élő, és a RING-be járó gyermekek megsegítése, érzelmi intelligenciájuk fejlesztése csoportfoglalkozásokkal és közösségi programokkal, ingerszegény környezetükből fakadó hátrányaik kompenzálása, valamint Budapest és környéke megismertetése volt. A táborozáson 15 fő 3 kísérővel vett részt. A tábor hétfőtől péntekig tartott, minden nap reggel 9-től 17-18 óráig. A táborozás minden napján délelőtt prevenciós foglalkozásokon vettek részt a gyermekek, amelyet egy-egy élményprogram követett.

Az óvodai és iskolai szociális segítő szakemberekkel megvalósult közös munka segített abban, hogy a prevenció hangsúlyosabbá válhasson a fiatalokkal végzett segítői tevékenységben. A gyermekek a RING-ben intenzív és egyéni odafigyelésben részesültek, kollégáik egyéni és tematizált csoportos beszélgetés keretében támogatták őket megküzdési és alkalmazkodási stratégiájuk fejlődésében.

Az előző évek tapasztalatai szerint a legnagyobb érdeklődés 2023-ben is a külső, szabadidős, élményprogramokat kísérte, hiszen a kerületi hátrányos helyzetű családok csak nagyon nehezen tudják kigazdálkodni költségvetésükből mind az útiköltséget, mind a belépők díját.

Az utcai és lakótelepi szociális munkát, mint speciális gyermekvédelmi szolgáltatást, valamint a RING-ben folyó ifjúságvédelmi tevékenységet szakmai munkával, ezekhez kapcsolódó tematikus csoportfoglalkozásokkal, az óvodai és iskolai szociális segítők prevenciós munkájával összehangolva, a szakmai programban szereplő több lépcsős prevenciós modell alapján kívánják továbbra is ellátni.

Kórházi szociális munka

A Család- és Gyermekjóléti Központ a Szent Margit Kórházzal kötött szerződést a kórházi szociális segítőmunka feladatainak ellátása érdekében, melynek keretében egy esetmenedzser osztott munkakörben, heti 10 órában a szülészeti, nőgyógyászati, újszülött- és fejlődés-neurológiai osztályán látja el tevékenységét.

Céljuk, hogy a válsághelyzetben lévő anyának, szülőnek és gyermekének segítséget nyújtsanak a gyermeket veszélyeztető tényezők megelőzésében, megszüntetésében, valamint a gyermekelhanyagolás és gyermekbántalmazás észlelése esetén jelzéssel éljenek feléjük a további bántalmazás megakadályozása érdekében.

A 2023-es évben kórházi szociális segítő tevékenység keretében 68 esetben került sor intézkedésre. Ez hasonló a tavalyi 70-es tevékenységi számhoz. Az esetekben jellemzően a problémák halmozottan fordultak elő. A jelzőrendszeri megkereséseknek köszönhetően, már a veszélyeztetés kezdeti szakaszában kezdődhetett meg a szociális segítő munka, így sok esetben elkerülhetővé vált a hatósági intézkedés elrendelése. Az elmúlt évben nagyobb hangsúly került a preventív munkára is.

Jogi tanácsadás

A tanácsadást Óbuda mellett Békásmegyér teljes lakossága is a lakhelyéhez közeli szolgáltatási helyszínen tudta igénybe venni.

A Kelta utcai telephelyükön keddenként, a Víziorgona u. 10-ben található telephelyükön csütörtökönként, összesen hetente 10 órában, a Váradi utcai székhelyükön pedig heti két alkalommal, egy délelőtti és egy délutáni időszokban tudták fogadni az ügyfeleket.

A szolgáltatás tanácsadás jellegű, abban segíti a szolgáltatást igénybe vevőket, hogy eligazodjanak a fennálló problémáik jogi vonatkozásainak tekintetében, illetve tájékoztatást ad a jogi problémák lehetséges megoldásairól, a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekről. A tanácsadás révén az ügyfél megfelelő felkészültséget szerezhet ahhoz, hogy saját ügyében eljárjon, s önmagát sikerrel képviselhesse akár a bíróság, akár a közigazgatási szervek előtt, illetve tájékoztatást kaphat arról, hová és milyen feltételekkel fordulhat térítésmentes ügyvédi képviselőért.

A jogi tanácsadás igénybevétele előjegyzés után volt lehetséges, a jogászok 322. főnek nyújtottak tanácsadást. Az ügyfelek által hozott jogi problémákat típus szerinti megoszlásban vizsgálva megállapíthatjuk, hogy az ügyfelek részéről a hivatalos iratok értelmezése és a fellebbezésekhez történő segítségnyújtás mellett a házasság felbontása és szülői felügyelet, valamint járulékos kérdései rendezése, élettársi viszony, öröklési joggal, hagyatéki eljárással kapcsolatban, valamint végrehajtási és munkajogi ügyekben mutatkozott a legtöbb igény a jogi segítségnyújtásra.

A szolgáltatást igénybe vevők többségében egy alkalommal fordultak szakemberükhöz, azonban volt számos olyan eset is, ahol összetettebb problémával, vagy valamilyen folyamatban lévő eljárással kapcsolatban kértek segítséget, ami több találkozási alkalmat igényelt.

A jogászok ezen kívül számos alkalommal nyújtottak segítséget segítő szakembereik számára eseteik jogi vonatkozásaival kapcsolatban, illetve folyamatosan figyelték az intézményi tevékenységet érintő jogszabályok változását, melyről tájékoztatták a segítőket.

Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység

Az óvodai és iskolai szociális segítő konkrét feladatait a Gyvt. 39.§. (3a) bekezdése, 40/A.§ (2) bekezdés ag) pontja, az NM rendelet 25-26. §-a, valamint az Emberi Erőforrások Minisztériuma által 2018. augusztus 15-én kiadott szakmai ajánlása, majd az ezt követő és kiegészítő, 2022. október 10-én a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet által kiadott módszertani útmutatója szabályozza. (Az Oktatási Hivatal 2019.06.20-i lezárással útmutatót adott ki az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység bevezetéséhez és gyakorlatához. Ez utóbbi szakmai iránymutatás még a mai napig hasznos segítség a köznevelési intézmények számára.)

Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében, a szociális segítő munka eszközeivel nyújt támogatást a köznevelési intézménybe járó gyermekeknek, a gyermekek családjainak, valamint a köznevelési intézmény pedagógusainak, és az ott dolgozó más szakembereknek, mint a jelzőrendszer tagjainak.

Az óvodai és iskolai szociális segítő alaptevékenységüket a köznevelési intézményekben végzik, ahol személyes jelenléttel, előre meghirdetett időpontokban rendszeresen biztosítják elérhetőségüket mind a gyermekek és szülők, mind a pedagógusok, illetve az iskolában tevékenykedő többi szakember számára. Amennyiben egy köznevelési intézmény gyermek- és ifjúságvédelmi felelőst foglalkoztat, az intézményt érintő gyermekvédelmi feladatokat az óvodai és iskolai szociális segítő a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel szerves együttműködésben látja el.

Munkatársaik a köznevelési intézményekben folyó gyermekvédelmi munka hatékonyabbá tétele érdekében törekednek arra, hogy az intézményekben ún. gyermekvédelmi team-ek jöjjenek létre. Ezek tagjai az adott intézményben dolgozó pedagógusok és szakemberek, akik megadott időszakonként áttekintik gyermekvédelmi szempontból az intézmény működését, fókuszban tartva a prevenciós lehetőségeket, valamint a veszélyeztetett gyermekek intézményen belül megvalósítható, a gyermekvédelmi alapellátással összehangolt támogatásának megvalósulását

A szakmai csoport fluktuációja erős volt. Az elmúlt év végén a szakmai csoportot 10 fő szociális segítő és 1 fő (óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység és utcai, lakótelepi szociális munka közös szakmai csoport) szakmai vezető alkotta, azonban ez a létszám még mindig nagymértékben elmaradt a jogszabályban meghatározott, a szolgáltatásra előírt létszámnormától (20 fő), amely szerint minden 1000 fő, kerületi köznevelésben tanuló gyermeknek, fiatalnak legalább 1 szociális segítőnek kell biztosítania a szolgáltatást. Ehelyett jelenleg átlag 1800 ellátott jut egy szociális segítőre.

Az óvodai és iskolai szociális segítő a kerületünkben működő 64 köznevelési intézményből 58-ban, 88 feladatellátási helyen, együttműködési megállapodás alapján végeztek aktív, segítő munkát személyes jelenléttel. (A kerületben működő köznevelési intézmények közül 6 intézmény felnőttképzéssel foglalkozik.) Ezen belül 18.985 gyermek számára biztosították a prevenciós és gyermekvédelmi támogató tevékenységet.

Az óvodai és iskolai szociális segítő egyéni, csoportos és közösségi szociális munkát végeznek, valamint gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat látnak el. Az elmúlt év során 6308 főt (2020. évben 1650 fő, 2021. évben 4051, 2022. évben 5817 főt) értek el tevékenységük keretében.

A 2023. év folyamán 2412 (2020-ban 1481, 2021-ben 2294, 2022-ben 1562) elvégzett tevékenység közül a legtöbb alkalommal a köznevelési intézményben dolgozó pedagógusokkal és más szakemberekkel (pl. pszichológus, védőnő) történt esetkonzultáció mellett az iskolai

prevenációs csoportfoglalkozásokra volt nagyobb igény. Az esetkonzultációknak célja legfőképpen az volt, hogy a jelzőrendszeri tag számára megkönnyítsék egy-egy esetben a veszélyeztetés felismerését, valamint a gyermekvédelmi jelzés megtételét.

A köznevelési intézményekben megtartott prevenációs csoportfoglalkozás 2023-ben 311 (2020-ban 76, 2021-ben 96, 2022-ben 232) alkalommal került megszervezésre, főleg egy-egy iskolai osztály részére, de egyre nagyobb az igény szülők, pedagógusok részéről is. A legtöbb figyelmet az előző évhez hasonlóan, ebben az évben is az iskolai bullying és a pályaválasztással kapcsolatos témák kapták. Minden csoport- és közösségi foglalkozás alapos előkészületet igényelt, mivel a foglalkozások célját, tematikáját, mind az érintett pedagógusokkal, szülőkkel előzetesen ismertetni kellett, a foglalkozásokkal összefüggő adminisztrációs feladatok ellátása mellett.

Az óvodai és iskolai szociális segítők az év folyamán alapfeladataikon túl a Váradi utcai központban és a RING Ifjúsági Közösségi Térben, illetve az ehhez kapcsolódóan utcai és lakótelepi szociális munka keretében, a kerület két játszóterén összesen 62 csoportfoglalkozást tartottak. Emellett aktívan, minden héten négy munkanapon délután a RING-ben végeztek ifjúsági munkát, valamint májustól szeptemberig tevékenyen részt vettek heti 2 délután az utcai és lakótelepi szociális munka terepmunkájának ellátásában is.

Szakmai csoportjuk szorosan együttműködött az intézmény többi szakmai csoportjával, valamint a kerületben a gyermek- és ifjúságvédelmi prevenció területén működő civil- és egyházi szervezetekkel.

2023. év folyamán szakmai csoportjuk nyolc tagja eredményesen elvégezte a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet szervezésében, az NM rendelet 25.§. (6). bekezdés szerint kötelező, óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet végzők szakmai továbbképzését. Három fő a SOTE Mentálhigiénés Intézetének, öt fő a Kodolányi János Egyetemen továbbképzésén tett sikeres vizsgát. 2024. évben további három munkatársunk képzése válik szükségessé.

Önkormányzati Áldozatsegítő Program

Turgonyi Dániel alpolgármester vezetésével 2022. októberében indult el Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Áldozatsegítő Programja, amely keretében az az Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központ bántalmazást családon belüli és azon kívüli átélt nőknek tavasszal „Jogom van”- ősszel pedig „Szeretem magam” címmel zárt csoportfoglalkozást tartott.

A „Jogom van” csoport 2023.01.19 –étől 2023.05.25-éig 8 egyenként 2, 5 órás alkalomból állt. Már a csoportra való jelentkezés kapcsán és a csoportalkalmakon is érezhető volt egyfajta kettősség. A résztvevők szerettek is volna jönni, és jólesett a csoportban tapasztalt támogatás, de ezzel együtt nagy félelmekkel is járt eljönni, és beszélni az őket ért traumákról.

A csoportot vezető pszichológusok a csoporttagok belső megerősítését és egy támogató közösség kialakítását tűzték ki célul.

A csoportvezetők felkészültek arra, hogy a traumák felidézése sokszor nemhogy segít, hanem újra sérülést okoz(hat), ezért arra is figyeltek, hogy a résztvevők az őket ért bántalmazásról nekik és a csoporttársaiknak biztonságos módon tudjanak mesélni, ha szeretnének. Az alkalmakon fontos hívószavak voltak még a biztonság, az (én) határok, az egyéni szükségletek felismerése, kifejezése, bátorítása.

A tavaszi csoportra sokan jelentkeztek, de 5 fő volt az, aki fixen járt. Úgy láttuk, hogy ez megfelelő létszám volt a csoporthoz. Voltak a csoport során speciális nehézségek, hiszen a résztvevők kiskorú gyerekeire nem mindig volt olyan, aki tudott volna vigyázni, így a résztvevő nem tudott eljutni a csoportra.

A „Szeretem magam” csoport 2023. október 19-étől 2024. február 22-éig tartott. A korábbi csoporthoz hasonlóan a résztvevőkkel 8 alkalommal egyenként 2, 5 órában találkoztak.

A csoport „kemény magja” hat fő volt, akik az alkalmak nagy részén megjelentek. Ennél a csoportnál is a kisgyerekes anyáknak a gyerek felügyeletét volt nehéz megoldani, ez volt a hiányzások fő oka. A tapasztalatunk szerint a strukturált és szabad alkalmak váltakozása az, ami információk átadására, a résztvevők helyzetének felismerésére, elmozdulásra és emellett a saját történeteik elmondására is lehetőséget ad.

A Program révén, 2023-ban Intézményünk 35 dolgozója vett részt a Patent Egyesület által biztosított szociális szakemberképzésen, mely a bántalmazással, családon belüli erőszakkal kapcsolatos speciális szakmai ismereteik elmélyítését célozta.

Az Áldozatsegítő Program keretében a Patent Egyesület speciális jogi tanácsadással 2023-ban minden hónap utolsó csütörtökén várta az ügyfeleket, váltott rendszerben a Víziorgona, illetve a Váradi utcai telephelyeiken.

b.) Gyermek napközbeni ellátása - Óbudai Egyesített Bölcsődék

A bölcsődei szolgáltatás a szociális gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátás része.

A gyermek napközbeni ellátásának formái - a gyermek életkorának megfelelően -

- a bölcsődei ellátás,
- a napközbeni gyermekfelügyelet, és
- az alternatív napközbeni ellátás.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata a Gyvt. 94. § (3) bekezdés a) pontjában foglalt kötelezettségének eleget téve az Óbudai Egyesített Bölcsődék intézményhálózatának fenntartásával biztosítja törvény által előírt feladatát: a családban nevelkedő 20 hetes - 3 éves korú gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását, nevelését, harmonikus testi-szellemi fejlődésének segítését és korszerű étkeztetését.

Az intézmény az alapellátást a harmadik évüket betöltő gyermekek számára a bölcsődei gondozási nevelési év végéig biztosítja. Az óvodai nevelésre – akár testi vagy szellemi érettség alapján – még nem érett kisgyermek számára – szülői kérésre és a házi gyermekorvos javaslatára – a negyedik életévüket követő augusztus 31-ig biztosított az alapellátás. Bölcsődékünk hatéves korig – szakértői bizottság szakvéleménye alapján – a sérült gyermekek korai habilitációs és rehabilitációs célú gondozását is ellátják.

Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása az integrációt illetően bázis intézményként a Kerék bölcsődében minden csoportban biztosított, de a kerület többi bölcsődéjében is megtalálható az integráció. A III. kerületi Pedagógiai Szakszolgálatral együttműködve, közösen segítik a gyermekek fejlesztését. A fenntartó önkormányzat ehhez külön státuszokat biztosít.

Személyi feltételek

Az NM rendelet 2017. január 1. napjával bevezette a bölcsődékben a dajka munkakört. A képesítési követelmények eléréséhez a jogalkotó az alábbi – többször módosított – határidőt szabta:

„176. § (3) A (2) bekezdés szerint bölcsődei dajka munkakörbe átsorolt személynek 2019. december 31-éig kell megfelelnie a 2. számú melléklet II. Rész „I. Alapellátások” cím 2.1. és 2.2. pontjában a bölcsődei dajka munkakörhöz megállapított képesítési követelménynek.

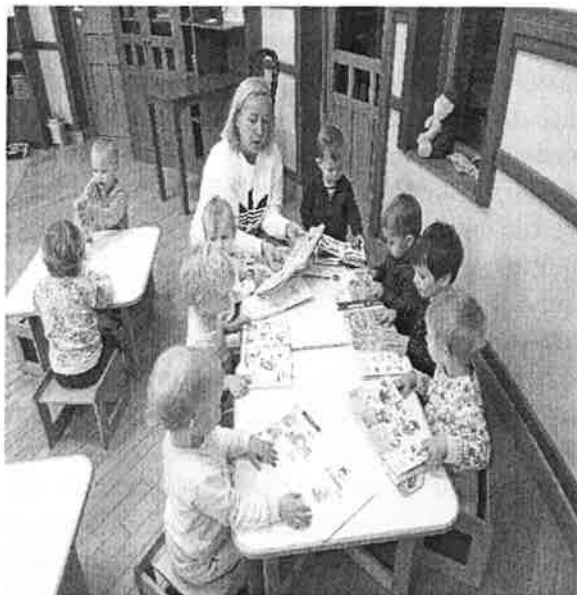
Az intézményben 2023-ben dajka munkakörben foglalkoztatottak valamennyien megfelelnek a képesítési követelménynek.

Jelenleg az intézmény a székhelyen és 9 telephelyen nyújt ellátást, összesen 996 férőhelyen, hétköznaponként reggel 6 és este 18 óra közötti nyitvatartási időn belül. A bölcsődék a kerület különböző pontjain, a lakosság által jól megközelíthető területeken helyezkednek el.

2018 szeptemberében pályázati felhívás jelent meg „*Bölcsődei fejlesztési program*” címen, melynek keretében a települési önkormányzat tulajdonában lévő bölcsődei ellátást nyújtó intézmények fejlesztésének támogatására nyílt lehetőség. A pályázat fő célja a bölcsődei férőhelybővítés. A szakmai előkészítő munka keretében több telephely megvizsgálásra került. Műszaki szempontból a leginkább felújításra szorult a Solymár Bölcsőde, amely alkalmas férőhelybővítésre is, így ennek az ingatlanak a fejlesztésével indult az Önkormányzat a pályázaton. Az épület 2 db csoportszobával (28 férőhellyel) és az ezt kiszolgáló helyiségekkel bővült. A konyhatechnológia átadása 2022. év elején, a bővítési munkálatok befejezése és az átadás a 2021-2022-es nevelési év második felében történt meg.

Nevelés, gondozás

Az intézmény valamennyi bölcsődéjében szakképzett kisgyermeknevelők, egységes szakmai elvek szerint végzik a kisgyermekek gondozását és nevelését, melynek során mindenkor a gyermekek érdekét tartják szem előtt. A beszoktatás fokozatosan, az anya/szülő részvételével és minden esetben az egyéni sajátosságok és igények figyelembevételével történik.

A bölcsődei ellátás fő feladatai az egészségvédelem, az egészséges életmódra nevelés, az érzelmi fejlődés, a szocializáció segítése, valamint a megismerési folyamatok fejlődésének megsegítése. Az egészségtudatos nevelés mellett a környezeti nevelés és a fenntarthatóságra való törekvés egyre nagyobb szerepet kap mindennapjainkban. Az Óbudai Egyesített Bölcsődék szakmai szemléletének alapkövei: biztonság, rendszeresség, egyéni bánásmód, mintanyújtás, kompetencia, motiválás, empátia, szeretetteljes gondozás-nevelés, nyitottság, és a szülőkkel való partnerség. A támogatás ott van a kisgyermeknevelő cselekedeteiben, szaktudásában, minden szavában, érintésében, mosolyában.

Az intézmény szakmaiságának egyik fő iránya a biztonságérzetet nyújtó érzelmgazdag környezet kialakítása, melyben a gyermek saját képességei szerint fejlődhet, megízlelheti az önfeledt, aktív játék örömét, mely képessé teszi a későbbi élet során a kreativitás további fejlődésére, élmény- és fantáziavilágának gazdagodására.

A napirend a gyermek jó szokásainak kialakulását segíti, a játékidő mellett az étkezések is meghatározott időben történnek. A szocializációt a derűs légkör biztosításával, az egyéni szükségletek kielégítésével, szeretetteljes kapcsolatok kialakításával érik el a kisgyermeknevelők. Vidám hangulatú, modern bútorokkal, korszerű játékokkal felszerelt, esztétikus berendezésű csoportszobák várják a kicsiket, továbbá a gyermekek egészséges testi, lelki fejlődése érdekében nagy hangsúlyt fektetnek a szabad levegőn töltött, mozgásos tevékenységre, örömteli, szabad játék lehetőségének biztosítására is.

Étkeztetés

A kisgyermekek korszerű táplálása kiemelten fontos, hiszen az egészségvédelemmel és az egészséges életmódra neveléssel már kora gyermekkorban érdemes foglalkozni. Az egészséges életmódra nevelés a bölcsődei gondozás, nevelés során a *bölcsődei étkeztetésben* jelenik meg leginkább. Az Óbudai Egyesített Bölcsődék minden bölcsődéjében saját konyha üzemel, melyben a korszerű táplálkozási elvek és a nyersanyagnorma figyelembevételével állítják elő az életkornak megfelelő egészséges ételt, továbbá az ételallergiás gyermekek táplálását dietetikus segíti. Amennyiben a bölcsődébe jelentkező kisgyermeknél ételallergia, intolerancia áll fent, a 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet „a közétkeztetésre vonatkozó

táplálkozás – egészségügyi előírásokról” értelmében bölcsődei alapellátást a Szél Bölcsődében, illetve a Medgyessy Bölcsődében biztosított. Leggyakoribb diéták a következők: tejallergia, laktóz-intolerancia, szója allergia, tojás allergia, diófélék (különösen a földimogyoró) allergia, gluténmentes étrend, illetve ezek kombinációja: pl. tej-szója allergia; tej- tojás-földimogyoró-mustár-gluténmentes étrend; tej-tojás-allergia. A csecsemők, diétát igénylők számára külön étlap készül. Az összes főzőkonyha HACCP rendszer alapján működik, nagy figyelmet fordítanak a higiénára, élelmiszerbiztonságra. A konyhai dolgozók rendszeres élelmiszerbiztonsági oktatásban részesülnek. A bölcsődében négyszeri étkezést biztosítanak a gyermekek számára, 2 főétkezés és 2 kísétkezést (reggeli, tízórai, ebéd, uzsonna). Minden főétkezésnek, bölcsődés gyermekek esetén egy kísétkezésnek (uzsonna) komplettnek kell lennie, így teljes értékű fehérjét tartalmaznak. A bölcsődei étkezés a napi energiaszükséglet 75%-át fedezi, amely 800-950 kcal-t jelent.

Az étrend összeállításánál arra törekszenek, hogy friss, változatos, egészséges, idénynek megfelelő legyen és a gyermekek minél több ételt ismerjenek meg. A szülők a gyermekük napi étkezését figyelemmel kísérhetik az átadóban elhelyezett étlapokon. Az étlapon feltüntetésre kerül a napi tápanyagérték (energia, zsír, fehérje, szénhidrát) cukor- és sótartalmat, ill. az allergén összetevőket. A bölcsődés gyermekekre jellemző, hogy viszonylag nagy a tápanyagigényük, főleg fehérje-és kalcium vonatkozásban. Fontos követelmény, hogy a főétkezések, illetve egy kísétkezés komplettek legyenek, egyaránt tartalmazzanak állati és növényi eredetű fehérjét is. Reggelire házi krémeket (pl: petrezselymes túrókrém, házi húskrém, házi májpástétom, brokkoli krém, tojáskrém, zöldségkrém) kapnak teljes kiőrlésű kenyerekkel. A gyermekek naponta többször fogyasztanak friss zöldséget, gyümölcsöt, mivel jó energia, magas C-vitamin és élelmi rostforrás. A zöldségfélék párolással, habarással készülnek, illetve rakott formában hússal, tejjel, tejtermékkel kiegészítve. Húsok közül a sovány húsokat részesítik előnyben, mivel ezek emészthetősége könnyebb. Halat, 10 élelmezési napban legalább egyszer kapnak a gyerekek, mivel a zsírsav összetétele nagyon jó. Az ételek csak kis mértékben kerülnek sózásra, kizárólag jódozott tengeri só felhasználásával a napi sómennyiséget (bölcsődés gyermekeknél 1,5 g lehet) betartásával. Ételkészítéshez friss és szárított fűszereket használnak. Tízórára gyümölcs, 100%-os gyümölcslé, cukor nélküli csipke, illetve hárs tea biztosított.

Sószoba

A gyermekek egészségvédelmét szem előtt tartva, a terület minden bölcsődéjében igénybe vehető sószoba használata. A sószobákat a bölcsődei csoportok délelőttönként beosztás szerint napirendbe iktatva használják, de délután a bölcsődébe nem járó családok is élvezhetik azok jótékony hatását előzetes bejelentkezés alapján. A szolgáltatás biztosításával a kisgyermekek immunrendszerének erősítése a cél, miközben a gyermekek mozgásukat és kreativitásukat fejlesztő játékokkal játszhatnak. Nagy öröm, hogy a Solymár bölcsőde bővítését követően már mind a tíz bölcsődében van sószoba.

Élő népzene

Az előre meghirdetett időpontokban 2011 óta folyamatosan zajló népszerű program, játékos foglalkozás keretében a gyermekek a magyar népzenevel ismerkedhetnek meg a népi hangszereken keresztül, amely nem csak szórakozás, hanem a korai zenei fejlődésgondozás a nevelésnek és a fejlesztésnek is egy új eszköze. A korai megfelelő zenei nevelés éppen olyan jelentőséggel bír, mint a beszédképesség fejlesztése a kisgyermek személyiségét illetően. A

nyugodt, szeretetteljes légkörben a hangszerek megszólaltatása játékra, aktivitásra ösztönzi a gyermekeket, támogatja az egészséges és harmonikus személyiség kibontakozását, a pozitív énkép kialakulását, és az alapvető készségek (beszéd) fejlődését. Havonta minden bölcsődébe eljut az élő népzene, de a bölcsődébe nem járó kisgyermekes családok is egyre nagyobb számban kíváncsiak rá. A program 2023-ban is folytatódott.

Alapellátáson túli díjköteles szolgáltatások

Játzócsoporthoz

Szolgáltatásként 1997 óta nagy sikerrel működik játszócsoport a családok elismerésével. Ebben a korban a szülővel való együttlét a legnagyobb örömforrás a gyermek számára, ugyanakkor a társakkal való együttjáték nyújtja az első közösségi élményt. Az úgynevezett délelőtti napköziben szakképzett kisgyermeknevelő háziasszony, várja a kicsiket és kísérőiket. A 2023-as nevelési évben a Szerűskert Bölcsődében működött játszócsoport, itt félévestől a 3 éves gyermekekig mindenki megtalálja a neki való elfoglaltságot. Jó időben az udvaron játszhatnak a gyermekek a bölcsődésekhez hasonlóan. A korosztálynak megfelelően berendezett, ingergazdag, ösztönző, tágas termekben lehet kúszni, mászni, szaladgálni, játszani, beszélgetni, énekelni és táncolni. Megismerkedhetnek különböző játék-eszközökkel, nagymozgást segítő, a finommozgást fejlesztő játékokkal. Tízórára rostos ivólevet kapnak, utána következhet a sok játék és beszélgetés, az együttlét csúcspontja pedig a közös ebéd, amikor a gyermekek együtt terítenek, és ebédelnek, megismerkednek a kultúrhigiéniai szokásokkal és szabályokkal.

Fő szempontok: az önkéntesség, a természetes anyagokkal, évszakokkal, ünnepekkel való ismerkedés, az ismeretnyújtás, a gyermek tevékeny részvételét kívánó, beszédre, cselekvésre készítő játék. Gyurma, színes papírok, festés kézzel, talppal, ecsettel, ragasztás, rajzolás, fűzés, olló használata. A tevékenységek közös öröme mellett fejlődik az érzékelés, észlelés, figyelem, gondolkodás, társakkal való kommunikáció, önismeret.

A prevenciós szolgáltatás célja, feladata

- növeli a család, mint érték elfogadását
- a szülő - gyermek interakciót segíti
- segítséget nyújt a szülői szerepvállalásban
- a szülői hatékonyságot fejleszti
- adaptív anyai mintákat nyújt, tanítja a kismamákat

- növeli a szülői felelősségérzetet
- mintanyújtással segíti a felnövekvő generáció egészségesebb szocializációját
- a jó szokások beépítésére törekszik
- segíti a kisgyermekes családokat a krízis megoldásokban
- segíti a deprivált családok társadalmi integrációját

Időszakos gyermekfelügyelet

Nagy népszerűségnek örvend az időszakos gyermekfelügyelet szolgáltatás is, melynek keretében a bölcsődei ellátásban nem részesülő gyermekek szülei kérhetik szükség esetén – a kerület mindegyik bölcsődéjében – gyermekük alkalmi felügyeletét, naponta 8-16 óra között, térítés ellenében. A kisgyermekek érdekében, a bölcsődei beszoktatáshoz hasonlóan ebben az esetben is a szülővel történik a fokozatos beszoktatás. A gyermek mindig ugyanabba a csoportba, ugyanahhoz a kisgyermeknevelőhöz kerül. A szülő a szolgáltatás igénybevételekor arra vonatkozóan megállapodást köt a bölcsődével.

Szülő- csecsemő és kisgyermek konzultáció

A szolgáltatás neve: Szeretet-kapcsolat.

A szülő- csecsemő konzultáció, mint koragyermekkori prevenciós és intervenciós módszer, egy tudományosan megalapozott metódus a pszichés és pszichoszomatikus megbetegedések – regulációs zavarok - gyógyítására, de legalábbis enyhítésére csecsemő és kisgyermekkorban. A koragyermekkori viselkedésszabályozás problémái, a regulációs zavarok – excesszív sírás, krónikus nyugtalanság, alvászavarok, valamint táplálási, táplálkozási és gyarapodási zavarok Ennek a komplex problémakörnek a megoldása (megelőzés, korai felismerés, illetve speciális, a kapcsolatra irányuló intervenció) speciális szakmai felkészültséget igényel.

Az Óbudai Egyesített Bölcsődékben képzett szakemberek - a védőnőkkel, kisgyermeknevelőkkel közösen együttműködve - segítik a szülő kisgyermek kapcsolati, kötődési problémáit. A konzultáció egy folyamat, általában 10 alkalomból tevődik össze, mely alkalmanként 2-3 órát vesz igénybe. A konzultáció a Szél Bölcsődében vehető igénybe, előzetes, telefonos egyeztetés után.

Humánkineziológia, mint fejlesztő szolgáltatás

A humánkineziológia emberi mozgástant jelent.

A szolgáltatás a *Kerek Bölcsődében* vehető igénybe. Előzetes, telefonos bejelentkezés szükséges. Az Óbudai Egyesített Bölcsődékben, az országban egyedülálló módon valósul meg a humánkineziológia, mint fejlesztő módszer. A terápia lényege a sérült gyermekek fizikai állapotának meghatározása és célzott fejlesztése. Cél, hogy minél több taktilis és kinezetikus inger érje a gyermeket. A terápia támogatja idegrendszerük és intelligenciájuk fejlődését, mozgáskoordinációjuk kialakulását. A foglalkozások egyénre szabottak és igazodnak a gyermek mozgásfejlődési szintjéhez.

Az Óbudai Egyesített Bölcsődékben a humánkineziológia szolgáltatás keretén belül a szakember felméri a gyermekek mozgásállapotát, majd szükség esetén tanácsot ad, illetve célzott fejlesztést kezd meg. A fejlesztések célja, hogy a mozgásfejlődési lemaradást behozza a kisgyermek, továbbá ortopédiai korrekcióra is sor kerüljön. A fejlesztő foglalkozások során masszázusra, átmozgatásra, majd célzott mozgásfejlesztő feladatokra kerül sor játékos formában a kisgyermekek fejlettségi szintjének megfelelően. A szakember mindig egyénre szabottan és a stádiumhoz igazítja a foglalkozások feladatanyagát. A bölcsődébe járó SNI-s gyermekek részére ez a fejlesztés is ingyenes.

A bölcsődébe nem járó, nem megfelelő izomtónussal rendelkező családok térítés ellenében vehetik igénybe,

Együttműködés a társszakmákkal

Védőnői Szolgálat: A bölcsődei felvétel alkalmával a védőnők javaslattevők. Több bölcsődében meglátogatják a körzetükbe tartozó gyerekeket. Az elmúlt évben is több esetben éltek jelzéssel az intézmény felé, így tudtak a szociálisan rászoruló gyermekek számára bölcsődei elhelyezést biztosítani.

Óvodák: a kölcsönös együttműködés több területen megvalósul. A nyári zárás óvodákkal való összehangolásával a családok számára kívánják megkönnyíteni a gyermekek ellátását, a fokozatos zárás mellett az ügyelet biztosításával is segítenek a szülőknek.

Intézményváltáskor több gyermek esetében egyeztettek a gyermek óvodaérettségéről és a további lehetőségekről.

A szülők előzetes hozzájárulásával a kisgyermeknevelők a gyermekekkel átlátogatnak a közeli óvodába.

Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központ: Az intézményvezető és a bölcsődevezetők a koordinátori értekezleteken meghívottként rendszeresen részt vesznek, a kapcsolattartás kölcsönös, a jelzések kétirányúak. 2023-ban is több esetben került sor esetmegbeszélésre bölcsődébe járó gyermekek kapcsán, illetve jelzőrendszeri tagként éltek jelzési kötelezettségükkel az intézmény felé, ehhez rendelkeznek a megfelelő nyomtatványokkal. Bölcsődei vélemény megírására is több alkalommal került sor a központ kérésére.

A Jó Pásztor Anyaotthonból és a Családok Átmeneti Otthonából 2023-ban is több gyermeket vettek fel a bölcsődékbe.

Óbudai Bölcsisekért Alapítvány

Az Óbudai Bölcsisekért Alapítvány, mint a bölcsődét támogató civil szervezet az elmúlt években kiadott négy lemezt Élő népzene a bölcsődében, Népi bölcsességek címmel.

Két korábban kiadott „Süssünk, süssünk valamit, azt is megmondjuk, hogy mit”, egészséges táplálkozásról szóló, bölcsis recepteket tartalmazó kiadványuk 2020-ban egy harmadik, reformételek receptjeit tartalmazó résszel bővült, illetve kiadták a „Gyermekszájra száll a szó” című gyermeki mondásokat tartalmazó füzetüket is. 2023-ban az Élő Népzene programjuk folytatódott. Az alapítványba befolyt támogatásokból minden évben mesekönyveket, játékokat tudnak vásárolni a gyermekeknek karácsonyra. Szintén az alapítvány támogatásával valósult meg négy bölcsődében a szószoba kiépítése.

c.) Gyermek átmeneti gondozása

Családok Átmeneti Otthona

Személyes gondoskodást nyújtó ellátások közé tartozik a gyermekek átmeneti gondozása, melyet kerületünk Családok Átmeneti Otthonában, illetve Gyermekek Átmeneti Otthonában nyújt.

A Családok Átmeneti Otthona folyamatos munkarend szerint működő bentlakásos intézmény. Az intézmény feladata a Gyvt. 51. § és a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint az NM rendelet rendelkezése szerint a krízishelyzetbe került gyermekek és szüleik számára átmeneti gondozás keretében ellátás biztosítása. Az Otthonban biztosított gyermekjóléti alapellátás legfőbb célja az otthontalanná vált szülők és gyermekeik, a családi krízis következtében védelmet kereső szülő és gyermeke, a szociális krízisbe került gyermekes családok számára átmeneti időre otthonoszerű elhelyezés biztosítása annak érdekében, hogy a gyermeket emiatt ne kelljen elválasztani szülőjétől. Az ÓCSTGYVK Víziorgona utca 7. szám alatti telephelyén 40, 10 Gyvt. 184. § (1) bekezdése alapján bejegyzett szolgáltatási helyén pedig 48 férőhely áll a rászorulóknak rendelkezésre.

A 2023-as évben 44 családnak – összesen 154 főnek (68 felnőttnek és 86 gyermeknek) - tudtak lakhatási és egyéb támogatást nyújtani. 2023-ban 89 új beköltözőjük volt.

Két éven belüli ismételt felvételre 11 család esetében került sor, a Gyvt. 47.§ 4 bekezdés (b) pontjában foglaltakra tekintettel a gyámhivatal felé értesítési kötelezettségünknek minden esetben haladéktalanul eleget tettek.

Otthonukban az átmeneti gondozás ideje maximum 12 hónap, ami további 6 hónappal, szükség esetén a tanév végéig meghosszabbítható. Azon családok, akik megbízhatóan önálló életvezetésre képesek a 10 szolgáltatási helyként nyilvántartott lakásba kerültek ki. Amennyiben a család ott is önállóan is megállta a helyét és a feltételeknek eleget tett javaslattal élnek az Önkormányzat felé bérleti jogviszony biztosítására.

A 2023-as esztendő során öröndetes tény volt, a kétszülős családok számaránya több mint kétszerese volt az egyszülős családokénak.

A felnőttek életkora 20 - 55 év, a gyermekek életkora 0 hó-18 év között volt. Tárgyévben 1 gyermek töltötte be a 18. életévét. Az igénybe vett ellátási napok száma 23804 nap volt.

Család gondozás

Az Otthonban végzett szakmai munka rendkívül szerteágazó, a szakemberek folyamatos együttműködését, kooperációját követeli meg. Gyermekvédelmi alapellátó intézményként egyik legfontosabb feladatuk – a család egyben tartásán kívül –, hogy a gondozásukban lévő gyermekek egészséges testi, értelmi, érzelmi fejlődését biztosító szülői szokásokat, attitűdöket alakítsák ki, amelybe beletartoznak a csecsemőápolási, - táplálási tanácsok, a gyermekneveléssel kapcsolatos útmutatások, napirend kialakítása, az elfogadható és célravezető fegyelmezési módszerek.

A 2023-as évben a javaslatukkal 1 családot támogattak önkormányzati lakáshoz jutásban. A további soron kívüli támogatásoknak az szabott gátat, hogy vagy a család működésében tapasztaltak komoly elakadást, vagy a család nagy összegű tartozása akadályozta ezt. Tárgyévben 1 olyan család volt, aki önállóan indult sikeresen lakáspályázaton.

1 anya 2 gyermekkel került befogadásra a gondozási idő lejártát követően a gyermekek átmeneti otthonába. A többi kiköltöző család vagy albérletbe, vagy másik családok átmeneti otthonába költözött ki. A 2023-es év folyamán egy gyermek sem került szakellátásba.

A Családok Átmeneti Otthonának partnerei

Az Önkormányzat támogatásával 2023-ban is lehetőség nyílt azon hagyomány folytatására, miszerint a bent lakó családok gyermekeinek személyre szabott ajándékkal kedveskedhettek, továbbá Szenteste napján hidegtállal is megvendégelhették őket. A családok e mellett tartós élelmiszer- és édességsomagot és tisztítószerket is kaptak.

A tavalyi évben a már „hagyományos” támogatóik - SOROPTIMIST, Élelmiszerbank, METRO, Lidl, Vöröskereszt, Ételt az Életért Alapítvány, a Faház Étterem – keddtől-szombatig napi rendszerességgel - mellett RÁSE Alapítvány, továbbá a lakosság széles köre csatlakozott.

Gyermekek Átmeneti Otthona

Az Otthonban az, a családban élő gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad, vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett. Az alapellátás keretében a családban nevelkedő, rászoruló gyermeket ideiglenes jelleggel az életkorához, egészségi állapotához és egyéb szükségleteihez igazodó, teljes körű ellátást biztosító átmeneti gondozásban kell részesíteni. A Gyermekek Átmeneti Otthonában az ellátás a szülő és a gyermek kérelmére vagy beleegyezésével nyújtható.

Az Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központban működő Gyermekek Átmeneti Otthonának működési engedélye 12 férőhelyre szól. A gyermekek Óbuda-Békásmegyer közigazgatási területén élő családokból kerülnek ki, e mellett az intézmény együttműködési megállapodást kötött az I. kerületi, valamint a szentendrei önkormányzattal.

A gondozási tevékenység jellemzői

2023. január 1. és december 31. között 11 gyermek és 2 édesanya került be az Otthonba. Összesen 25 ellátottjuk volt 2023-ban, 4 felnőtt és 21 gyermek.

Férőhelyre várokozók 2023-ban sem voltak, minden esetben azonnal tudták fogadni a rászoruló gyermeket.

Ellátási szerződés keretében az I. kerületből és Szentendréről is két-két gyermeket fogadtak be. Ebből 72 órás befogadás keretében láttak el egy-egy szentendrei és I. kerületi gyermeket, akik néhány órát töltöttek az Otthonban. Őket a lakónyilvántartásba nem vették fel, mert nem töltötték bent az éjszakát, így az alábbi táblázatban sem szerepelnek.

Az Otthon 2023 évi ellátotti adatai, havonkénti bontásban:

2023. január:	12 fő ellátott	10 gyermek
2023. február:	12 fő ellátott	10 gyermek
2023. március:	14 fő ellátott	13 gyermek
2023. április:	14 fő ellátott	13 gyermek
2023. május:	15 fő ellátott	14 gyermek
2023. június:	13 fő ellátott	12 gyermek
2023. július:	15 fő ellátott	14 gyermek
2023. augusztus:	15 fő ellátott	14 gyermek
2023. szeptember:	9 fő ellátott	9 gyermek
2023. október:	7 fő ellátott	7 gyermek
2023. november:	10 fő ellátott	8 gyermek
2023. december:	9 fő ellátott	7 gyermek

2023. év során 2 édesanyát és 11 gyermeket fogadtak be az Otthonba, ebből 9 gyermek esetében a szülő, 2 esetben a gyermek kezdeményezte az elhelyezést. Az év során 10 gyermek visszakérült a családjába, 4 gyermek pedig szakellátásba került. A gyermekük gondozásának megszűnésével 2 szülő is távozott az Otthonból 2023-ban. Egy esetben fordult elő, hogy a gyermek, már másodszor került be az Otthonba, egy meghiúsult családba fogadási kísérletet követően.

d.) Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Védőnői Szolgálat, mint a jelzőrendszer tagja

2023-ban az egészségügyi alapellátás és a szerves részét képező védőnői ellátás jelentős átalakításon ment keresztül. A helyi önkormányzatok kötelező feladatként 2023. június 30-ig biztosították a védőnői ellátást, ezt követően a feladat az irányító vármegyei intézményekhez kerül át. A feladatátadás szabályait az egyes egészségügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2022. évi LXXIII. törvénnyel módosított, az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény (a továbbiakban: Eatv.) tartalmazza.

A törvény 2023. július 1. napján hatályba lépő 6/B. § (1) bekezdése alapján: „Az állam az egészségügyi alapellátás körében - a települési önkormányzattal együttműködésben - gondoskodik a védőnői ellátásról.”

Az egészségügyi szolgálati jogviszonyban foglalkoztatott védőnő és a védőnői ellátás körében foglalkoztatott személy tekintetében a munkáltatói jogokat 2023. július 1-től a védőnői körzet szerint területileg illetékes irányító vármegyei intézmény gyakorolja, amely intézmény Budapest III. kerület esetében az Észak-budai Szent János Centrumkórház.

A Centrumkórház 2023. 07. 01-jével csak a területi védőnőkkel kötött munkaszerződést, így az iskola-egészségügyi ellátás továbbra is az önkormányzati fenntartású **Óbuda-Békásmegyer Védőnői Szolgálat** intézményi keretei alatt működik tovább.

A területi védőnői ellátás biztosítása az Önkormányzat és az Észak-budai Szent János Centrumkórház között – védőnői tevékenység ellátásával összefüggésben – létrejött együttműködési szerződés alapján történik. A 2023. július 1-jétől hatályos szerződés szerint a Felek megállapodtak abban, hogy az Önkormányzat területén élő lakosság részére nyújtott védőnői ellátás magas színvonalának fenntartása továbbá, hogy az Önkormányzat által végzett prevenció- illetve egészségmegőrző tevékenység hatékony ellátása érdekében együttműködnek.

A védőnők a jelzőrendszer tagjaiként jelentős szerepet játszanak a kerület gyermekvédelmi tevékenységében, ezért fontos, hogy ebben a megváltozott jogszabályi és intézményi környezetben 2023. július 1-jét követően is hatékony maradjon az együttműködés a védőnők és az önkormányzat intézményei között.

A **területi védőnők** a családok egészségének megőrzésére, segítésére irányuló preventív feladataikat meghatározott földrajzi területen (védőnői körzetben) végzik, a megelőző ellátásban betöltött szerepük az alapellátás rendkívül fontos része. A családoknak alanyi jogon jár a szolgáltatás.

A területi védőnői ellátás általánosságban a várandósság idején, majd a gyermek születését követően az iskoláskor kezdetéig tart. A területileg illetékes védőnő és a gondozott között a kapcsolatfelvételre általában az első várandósság idején kerül sor. Ez a lak/tartózkodási hely szerint illetékes védőnői tanácsadóban történik. Az anamnézis felvétele után a kismama megkapja „várandós kiskönyvét”, ezzel kezdetét veszi a védőnői gondozás. A gondozás minden esetben egyéni, személyre szabott, kölcsönös együttműködésen alapuló terv szerint történik.

Később a védőnő a családot, közösen egyeztetett rendszerességgel otthonában keresi fel. Ebben az időszakban segítséget nyújt a helyes életmód kialakításában, a gyermek fogadására, szülésre, szoptatására való felkészülésben. A baba születése után figyelemmel kíséri a gyermek testi - értelmi - érzelmi fejlődését, tanácsot ad az életkornak megfelelő gondozásról, táplálásról, tájékoztat a védőoltások fontosságáról.

A védőnői tanácsadáson elvégzi az életkorhoz kötött kötelező védőnői szűrővizsgálatokat (1-2-3-4-6-9-12-(15)-18 hónapos kor, 2-(2,5)-3-4-5-6 éves (7 éves ha nem kezdte meg általános iskolai tanulmányait) korig évente). A védőnők szociális tevékenységet is folytatnak. Kiszűrrik,

figyelemmel kísérik a szociálisan veszélyeztetetteket, s próbálnak segíteni a nehéz helyzetbe került családoknak. Javasoljuk, az érintettek keressék a kapcsolatot védőnőjükkel.

A változáshoz kapcsolódóan 2023. július 1-jétől módosult a III. kerületi területi védőnők elérhetősége is, mely az önkormányzati intézményként tovább működtetett Óbuda-Békásmegyer Védőnői Szolgálat honlapján (www.obudaivedonok.hu) aktualizálásra került, az év során a továbbiakban is folyamatosan módosult, így a lakosság számára jelenleg is biztosított a legfrissebb, aktuális információk elérhetősége.

A védőnők működési területe, a védőnői körzetek az átszervezés során nem módosultak, továbbra is minden kisgyermekes családnak ugyanaz a területileg illetékes védőnője, mint aki a korábbiakban is volt.

Gondozott gyermekek/várandósok száma (a Szent János Centrumkórház területi védőnői 2023. december 31. adatai alapján):

- várandósok száma: 535 fő
- a 0-35 hónapos korú gyermekek száma: 2952 fő
- a 3-6/7 éves korú (iskolába nem járó) gyermekek száma: 3443 fő

A védőnő előzetesen egyeztetett gondozási terv alapján a családlátogatás, védőnői tanácsadás keretében célzott és szükséglet szerinti gondozás végez a hatályos jogszabályok szerint. A tanácsadóhoz tartozó területi védőnők szervezeten, külön időpontban végzik a körzetükhöz tartozók várandós és csecsemő tanácsadását és az önálló védőnői tanácsadásokat.

A gondozás során a védőnő tájékoztatja a családokat a gyermekek után járó juttatások rendszeréről, a rászoruló családokat pedig a további szociális juttatásokról, az önkormányzat által kínált lehetőségekről, valamint a segítségnyújtás egyéb formáiról. A védőnők tájékoztatják a családokat a kerületben működő civil szervezetek munkájáról, elérhetőségéről.

Az önkormányzat támogatásával Óbuda-Békásmegyer Védőnői Szolgálata, a János Kórház területi védőnői és az Óbudai Kulturális Központ együttműködésével a kerület több pontján a 2023. évben is ingyenesen biztosították az óbudai kisgyermekes családok számára a baba-mama klubokat, szülésre felkészítő foglalkozásokat, vagy a babamasszázs tanfolyamokat, melyeknek közösségépítő, közértérzet javító hatása is jelentős volt az év során.

Óbuda-Békásmegyer Védőnői Szolgálata a 2023. június 30-ig 70 dolgozót foglalkoztatott, a védőnői ellátás 47 területi és 15 iskolavédőnői státusszal valósult meg, melyekben a főiskolai oklevéllel rendelkező védőnő szakdolgozók végezték egészségügyi tevékenységüket.

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat Védőnői Szolgálata, mint önkormányzati fenntartású intézmény 2023. július 1-jétől az iskolavédőnők munkáltatójaként működik tovább, 1 fő intézményvezető vezetésével 15 főállású iskolavédőnővel és 2 fő technikai munkatárs segítségével, összesen 18 fővel.

A Szolgálat a korábbi nyolc telephely helyett 2023. július 1-jétől az intézmény korábbi Gyenes utcai székhelyén működik tovább. A hét védőnői telephely a Szent János Centrumkórház számára került átadásra az ellátáshoz szükséges valamennyi ingósággal együtt.

Az **iskolavédőnők** preventív tevékenységüket a kerületi önkormányzati fenntartású és egyéb, pl. alapítványi oktatási intézményeiben végzik a 6-18 évesek, valamint a 18 év feletti, középfokú nappali rendszerű iskolai oktatásban résztvevők körében, jogszabály szerint.

Óbuda-Békásmegyer Védőnői Szolgálata irányítása alatt 15 főállású iskolavédőnő 15 iskolavédőnői körzetben végzi a III. kerületi székhellyel, telephellyel rendelkező általános és középiskolákban, gimnáziumokban tanuló diákok egészségmegőrzését.

Jogszábai háttér:

- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet, az iskola-egészségügyi ellátásról
- 1997. évi CLIV. az egészségügyről szóló törvény
- 51/1997. (XII.18.) NM rendelet 1. sz. melléklet az életkorhoz kötött szűrővizsgálatokról

A 2023/2024. éves tanévben az iskolavédőnők által ellátott **iskoláskorúak száma** a III. kerületi oktatási intézményekben (2023. október 1-i létszám alapján):

- Általános iskolai tanulók száma: 9068 fő
 - Gimnáziumi, szakközépiskolai, szakiskolai tanulók száma: 4722 fő
- Összesen: 13.790 fő

Az iskolai védőnők feladatukat éves munkaterv alapján végzik, tekintettel a nevelési-oktatási intézmény egészségnevelési programjában meghatározottakra az iskolaorvossal együttműködve. Feladata *szűrővizsgálatok* keretében a gyermekek, tanulók egészségi állapotának vizsgálata, követése kétévenként a 2. 4. 6. 8. 10. 12. évfolyamokban.

A szűrővizsgálatok során a védőnő által végzett vizsgálatok:

- a tanulók a testmagasság és testtömeg mérése,
- a testi fejlettség és tápláltsági állapot hazai standardok szerinti értékelése,
- az érzékszervek működésének vizsgálata (látás, kancsalság, hallás) és a színlátás vizsgálata a 6. évfolyamban,
- a mozgásszervek vizsgálata, különös tekintettel a lábstatikai problémákra és a gerinc-rendellenességekre,
- vérnyomásmérés,
- a pajzsmirigy tapintásos vizsgálata a 4. évfolyamtól,
- és a gyermekek, tanulók személyi higiéniájának ellenőrzése.

A szűrővizsgálatokon túl az iskolavédőnők feladata az *elsősegélynyújtás, az orvosi vizsgálatok előkészítése, a védőoltásokkal kapcsolatos szervezési, előkészítési feladatok elvégzése, a krónikus betegek, magatartási zavarokkal küzdők életvitelének segítése, kapcsolattartás a szülőkkel, pályaválasztás segítése, az elvégzett feladatok dokumentációjának vezetése.*

Az iskolavédőnők a munkájuk során nagy hangsúlyt helyeznek az iskoláskorúak *egészségfejlesztésére* az egészséges életmód, elsősegélynyújtás, családtervezés, fogamzásgátlás, szülői szerep, csecsemőgondozás, önvizsgálattal kapcsolatos ismeretek, szenvedélybetegségek megelőzése témákban, melyekre a tanítási órák keretében, általában az osztályfőnöki órákon, biológia órákon, illetve iskolai egészségnapokon nyílik lehetőségük.

A nyári szünetben az iskolavédőnők 2023.06.26. és 2023.08.18. közötti időtartamban, turnusonként 1-1 fő védőnő részvételével a **nyári napközis táborokban** láttak el a táborozó gyerekek egészségügyi felügyeletet két helyszínen, az Óbudai Nagy László Általános Iskola Zápor utcai telephelyén (1032 Budapest, Zápor utca 90.) és a Dr. Béres József Általános Iskola Keve-Kiserdő telephelyén (1039 Budapest, Királyok útja 178/e) 8 héten keresztül.

Az iskolavédőnők a táborozó gyermekek egészségügyi felügyelete mellett nagy hangsúlyt helyeztek a gyermekek egészségének megőrzésére. Más kerületi egészségfejlesztő intézményekkel együttműködve - Egészségfejlesztési Iroda, Népegészségügyi Osztály - hetente tartottak változatos egészségfejlesztési programokat a személyi higiéniá, kézmosás, helyes táplálkozás, elsősegélynyújtás témakörében, összesen 16 alkalommal.

Óbuda-Békásmegyer Védőnői Szolgálat **intézményi honlapja** (www.obudaivedonok.hu) a 2023. július 1-i átszervezést követően is folyamatosan frissül az intézmény vezetőjének irányítása alatt. Friss információkat tartalmaz a III. kerületi területi és az iskolavédőnői ellátással kapcsolatosan egyaránt, célja továbbra is, hogy hasznos, hiteles forrásokból származó szakmai anyagokkal, oktató videókkal lássák el a kisgyermekes lakosságot, segítsék a szülőket könnyebben eligazodni a gyermekek gondozásának számos területén – a várandósságtól az óvodás korú gyermekek ellátásig. A honlap nemcsak a családok tájékoztatását segíti, a védőnők napi prevenciós munkáját is hasznosan egészíti ki. Így például a Védőnői szűrővizsgálatok menüben a korhoz kötött kötelező védőnői státuszvizsgálatok kérdőívei is letölthetők. Az Információk között a családok számára megtalálhatók azok az oldalak, ahol a gyermekek után járó ellátásokról, önkormányzati segélyekről, orvosi ügyeletről is tájékozódhatnak.

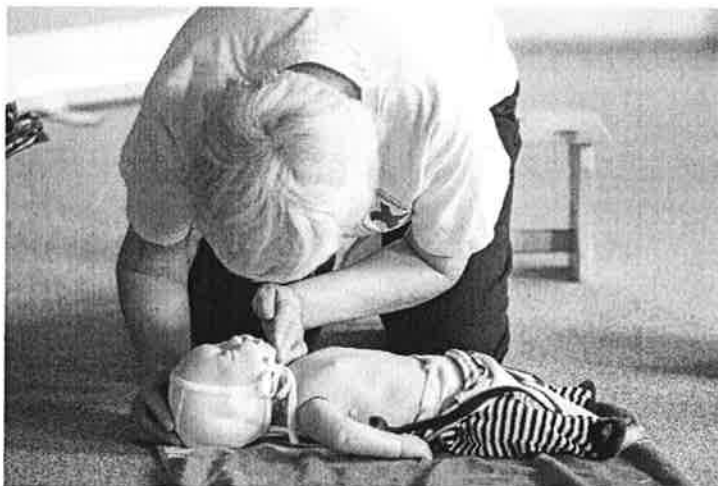
A **Légzésfigyelő bérlés** szolgáltatást az intézmény a 2023. évben is biztosította a családok számára, a készülékek a Gyenes utcai Védőnői Szolgálaton keresztül érhető el. Jelenleg intézményünknel összesen 30 db légzésfigyelő áll a rendelkezésükre.

A készülékeket a III. kerületi rászoruló családoknak egészségügyi indok alapján (pl. koraszülött, iker, egészségügyi probléma) lehet igényelni, melyet fél évre, ingyenes használatra biztosítunk a családok számára. A védőnők képezik a garanciát arra, hogy valóban rászorult családokhoz kerüljenek a készülékek.

Az önkormányzati fenntartású Védőnői Szolgálat szervezésében nagy sikerrel zajlottak a 2023. évben is a gyermeket váró párok körében **Baba elsősegély foglalkozások** a Magyar Vöröskereszt Budapest Fővárosi Szervezet III. kerületi Kirendeltségének közreműködésével. Az igényt a programra jól mutatja, hogy a meghirdetett időpontokra legtöbbször pár óra alatt beteltek a helyek, így minden alkalommal telt ház mellett – alkalmanként 30-40 fővel – került sor a 2023. évi baba-elsősegély oktatásra.

A 2023. évben összesen 10 alkalommal, közel 300 fő részvételével zajlott a képzés.

A foglalkozás során a leendő vagy már gyakorló kisgyermekes szülők felkészülhetnek arra, hogy egy esetleges vészhelyzet esetén hogyan tudják elhárítani a közvetlen életveszélyt a mentők kiérkezéséig, valamint higgadtan és szakszerűen elsősegélyt tudjanak nyújtani a gyermekkorban leggyakrabban előforduló balesetek esetén.

Az ismeretek elsajátítása elméleti és gyakorlati oktatással (csecsemő és gyermek AMBU segítségével), szakképzett előadóval, a Magyar Vöröskereszt Budapest Fővárosi Szervezet III. kerületi Kirendeltségének együttműködve valósul meg, az előadó Barabás Dénesné Jeanette, a Magyar Vöröskereszt munkatársa, a Védőnői Szolgálat részéről Schadek-Bíró Éva intézményvezető védőnő közreműködésével történik a gyakorlati ismeretek elsajátítása.

A program a San Marco utcai ÓKK-ban kerül megvalósításra a járványügyi szabályok betartása mellett.

Együttműködés a gyermekjóléti szolgálattal

A gyermekjóléti szolgálat tagjaival a területi és iskolai védőnő rendszeres kapcsolatot tart egy – egy közösen gondozott család kapcsán. A kapcsolat minkét oldalról kezdeményeződhet.

A területi védőnők által küldött jelzések 2023. július 1-jétől a korábban bejártott csatornákon (e-mail, belső posta, telefon) keresztül jutnak el a védőnőktől a gyermekjóléti szolgálathoz, melyben az önkormányzati fenntartású Védőnői Szolgálat kézbesítő munkatársa segíti a János Kórház irányítása alá került területi védőnők jelzéseinek az eljutását. A gyermekvédelmi feladatok szakmai irányítása a Szent János Kórház mentorvédőnőjén keresztül történik.

A védőnők a jelzőrendszer tagjaival és az Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központ munkatársaival folyamatos kapcsolatot tartanak fenn. Szükség esetén közösen gondozzák a veszélyeztetett családokat, esetmegbeszéléseken vesznek részt, vagy környezettanulmányt készítenek.

A védőnő, a gondozási tevékenysége során különböző színtereken kerül kapcsolatba a gyermekkel, eltérő rendszerességgel tartja a kapcsolatot a jelzőrendszer tagjaival: így:

- A gyermek háziorvosokkal
- kórházi védőnővel
- Bölcsődékkel
- Óvodákkal
- Iskolákkal
- A jelzőrendszer más tagjaival (rendőrség, gyámügy, bíróság, átmeneti otthon)

A Védőnői Szolgálat a családok, gyermekek egészségének védelme érdekében folyamatos kapcsolatot tart fenn az Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központtal, Óbudai Egyesített Bölcsődékkel, kerületi óvodákkal, Pedagógiai szakszolgálatokkal, az Észak-Budapesti Tankerülettel. Emellett a kerületi egészségügyi intézményekkel (alapellátás, Szent Margit Rendelőintézet, Szent Margit Kórház), a magán egészségügyi intézményekkel (Svábhegyi Gyermekgyógyintézettel, Gézengúz Alapítvánnyal, BHRG), az Egészségfejlesztési Iroda munkatársaival és a kerületi civil szervezetekkel is folyamatos kapcsolatot tartanak fenn. A III. kerületben működő intézmények, szervezet munkájának megismerését a védőnői rendezvényekre és munkaértekezletre történő meghívásokkal segítik.

A területi és az iskolavédőnők a 2023. év első felében az intézményi átszervezés előtt több, gyermekvédelemmel kapcsolatos *továbbképzésen* vettek részt a 2023. évben:

- 16 órás NANE képzés keretében: Védőnőképzés a párkapcsolati erőszak áldozataival folytatott segítő munkáról 47 területi és iskolavédőnő részvételével
- Hintalovon Alapítvány képzése: témák: digitális gyerekvédelem, online biztonság, védőoltást visszautasító szülők, elvált szülők, és a gyerekbántalmazás, jelzőrendszeri kérdések, szakmaközi együttműködések eseteken keresztül 28 területi védőnő, 11 iskolavédőnő részvételével
- ÁSZER ülések
- KEF ülések

Az iskolavédőnők a szűrővizsgálatok során, az osztályfőnök, szaktanár jelzése alapján, illetve a szülő megkeresésére értesülnek a gyermek veszélyeztetettségéről. Szükség esetén jeleznek a tanuló gondozási körzetéhez tartozó területi védőnőnek, aki családlátogatás során bizonyosodik meg a probléma súlyosságáról. Munkájuk során a jelzőrendszer tagjai folyamatosan tájékoztatják egymást.

4. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása

2023. évben a felügyeleti szervek az Óbudai Egyesített Bölcsődék intézményeit, az Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központot, valamint a Védőnői Szolgálatot ellenőrizték.

Az **Óbudai Egyesített Bölcsődék**re vonatkozó közegészségügyi, az ivóvíz-minőségi, a hulladékkal és nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvízzel kapcsolatos közegészségügyi, járványügyi vonatkozású követelmények, valamint a kémiai biztonságra és a dohányzóhelyek kijelölésére vonatkozó jogszabályi előírások megfelelése kérdésében a szakfelügyeletet a *Budapest Főváros Kormányhivatala Budapest II. Kerületi Hivatala Népegészségügyi Osztálya* látja el. A tárgyévben a Csillaghegyi Makovecz, Kelta, Kerék, Medgyessy, Solymár, Szél bölcsődékben tartottak ellenőrzést.

A pest megyei Kormányhivatal, Élelmiszerlánc-biztonsági, Állategészségügyi, Növény- és Talajvédelmi Főosztály, Vendéglátás Ellenőrzési Osztályától Czuprákné Dobó Zsuzsanna 5 bölcsődében tartott ellenőrzést, (Arató, Makovecz, Kelta, Szél, Viziorgona) intézkedést igénylő hiányosságokat, javításokat az Arató és Kelta bölcsődében írtak le A hiányosságok pótlása mindkét bölcsődében megtörtént. A NÉBIH 3 bölcsődében tartott főzőkonyha élelmiszer-higiéniai, biztonsági és minőségi szemlét, egy bölcsőde jeles, egy „jó”, egy „közepes” minősítést kapott.

Belső ellenőrzés keretében 2023. évben a 2022. évi normatív állami hozzájárulások elszámolható mértékének és kötelező nyilvántartási rendszerének, valamint a bölcsődei alapellátáson túli igénybevételek dokumentálása, díjainak beszedése - különös figyelemmel a kerületi/nem kerületi eltérő díjakra - ellenőrzése történt meg.

Az Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központ Átmeneti Otthonaiban 2023.08.01. napján a BFKH Népegészségügyi Főosztály Járványügyi, Nemzetközi Repülőtéri és Hajózási Kirendeltségének a munkatársa végzett helyszíni ellenőrzést.

Belső ellenőrzés keretében 2023.01.14-én a fenntartó részéről vizsgálták a 2022. évi állami támogatások igénylését és felhasználását

A Védőnői Szolgálatnál *Belső ellenőrzés* zajlott 2023.03.07-03.20 között, melynek keretében a szabályozottság vizsgálat, alapító okirat, a hatályban lévő szabályzatok felülvizsgálata történt meg.

A vizsgálat megállapításai alapján módosításra került az intézmény Alapító okirata és az SZMSZ is.

Külső ellenőrzés, irányítás

A területi védőnői ellátásról szóló 49/2004. (V. 21.) ESzCsM rendelet (a továbbiakban: ESzCsM rendelet) 6/A. §-a alapján a védőnői tevékenység szakmai irányításának támogatását a területileg illetékes kórházakban foglalkoztatott kollegiális védőnői mentorok végzik. Az ESzCsM rendelet 9. számú melléklet 2. pontja értelmében „Az Országos Kórházi Főigazgatóság szakmai irányítás támogatásával létrehozott kollegiális védőnői mentorrendszer hatáskörébe tartozó védőnők kötelesek együttműködni az illetékes kollegiális védőnői mentorral.”

A III. kerületben a Szent János Centrumkórház alkalmazásában álló Fazekas Anita megyei kollegiális védőnői mentorral Óbuda-Békásmegyer Védőnői Szolgálat vezetője 2023. évben, a védőnői átszervezés során, valamint azt követően is rendszeresen, hatékonyan együttműködik a III. kerületi védőnői ellátás zavartalan biztosítása érdekében.

A védőnők külső szakmai felügyeletét a BFKH II. kerületi Hivatala Népegészségügyi Osztálya alkalmazásában álló vezető védőnője, Oláh Tímea látta el a 2023. évben is.

A szakfelügyelet megállapításai alapján az általa szakfelügyelt védőnők munkájukat szabályosan látják el, munkájukban elmarasztalás nem történt, intézkedés elrendelésére nem került sor.

5. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések)

Óbuda-Békásmegyer Védőnői Szolgálat

A 2022. 12. 07-én elfogadott új egészségügyi törvény – 2020. évi C. törvény – alapján 2023. július 1-jétől az önkormányzatok helyett az állam gondoskodik a védőnői ellátásról, a területi védőnők feladatának ellátásához szükséges eszközök biztosítása a továbbiakban nem az önkormányzat hatásköre.

Óbuda-Békásmegyer Védőnői Szolgálat irányítása alatt maradt iskolavédőnők feladatainak hatékony ellátása érdekében a jövőben az alábbi fejlesztési elképzelések fogalmazódtak meg:

Informatikai programok használatához szükséges eszközök biztosítása

Az iskolaorvosok és az iskolavédőnők által használt program Iskola-egészségügyi informatikai program (KRÉTA-IER) a 2022. évben bevezetésre került a III. kerületben, melynek köszönhetően egy egységes, korszerű, adatvédelmi szempontból megbízható, a szülők, az iskolák és az egészségügyi dolgozók által is használható rendszer működése valósulhat meg. Ennek feltétele a rendszer informatikai alapkövetelményeinek (internet, számítógép) folyamatos biztosítása valamennyi iskolában.

Működési feltételek javítása

Az iskolavédőnők munkájuk elvégzése során rendszeresen használt kommunikációs eszköze, a mobiltelefon, melyek jelenlegi állapotukban már nagyon elavultak, sok esetben nem működnek megfelelően, amely nehezíti a szülőkkel, munkatársakkal, jelzőtagokkal való kapcsolattartást. A jövőben ezen kommunikációs eszközök fejlesztése a cél a 15 főállású iskolavédőnő esetében.

Óbudai Egyesített Bölcsődék

Férőhelybővítés és konyhatechnológia modernizálása

Az új lakóparkok a kerületben a várakozással ellentétben a 2023-as nevelési évben nem növelték meg a bölcsődei férőhely iránti igényeket.

Évről-évre egyre több a diétás étkeztetést igénylő kisgyermek száma, ezt az igényt folyamatosan ki kell elégíteni.

Több bölcsődében a főzőkonyhák burkolatai és a konyhatechnológiai berendezések elavultak, ezek korszerűsítésére a NÉBIH is felhívta a figyelmet. Az OVZRT a Kelta és Szerűskert bölcsődében elkezdte ezeknek a hibáknak az elhárítását.

Bölcsőde udvarok

A bölcsődék udvarainak biztonságosabbá tétele a talaj egyenetlensége miatt - amit általában a fák gyökereinek terjeszkedése és a rossz minőségű talaj okoz - és a füvesítés hatékony megoldására minden évben erőfeszítéseket tesznek.

A 2023. évi Községi költségvetés sikeres nyertesei a Kelta és Szerűskert bölcsődék, a játszóudvarok felújítása a 2024. évben fog megtörténni.

A kisgyermeknevelők munkáját nagyban megkönnyítené az IT eszközök használata, ezek beszerzésére keresik az esetleges pályázati kiírásokat.

Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központ

<i>Ssz.</i>	<i>Cél</i>	<i>Megvalósítási határidő</i>	<i>Tartalom</i>
1	Nyári tábor megrendezése (CSÁO)	2024.07.01.- 2024.08.26.	A bent lakó gyermekek életkorának, érdeklődési körének megfelelő tábor szervezése.
2	Az épület állapotának javítása (CSÁO).	folyamatos	A felfedezett problémák jelzése a karbantartó, illetve a Vagyonkezelő felé.
3	Csoportok szervezése és megtartása (CSÁO)	folyamatos	A családoknál észlelt életvezetési nehézségekre, továbbá érdeklődési körükre reagálva.
4	Szabadidős programok szervezése (Gyáo)	havonta egy alkalom	Ünnepek, évfordulók, természeti események, kulturális programok, fizikai aktivitások és fejlesztő játékok, szociális készségek fejlesztése
5	Továbbtanulás segítése (GYÁO)	felvételik határideje	Lehetőségek feltárása, számbavétele, iskolák kiválasztása, felkészítés, gyakorlás
6	A 2024-es terv egy családterapeuta felvétele. (Mentálhigiénés csoport)	2024.02.16	Mentálhigiénés csoport szolgáltatásainak bővítésére
7	Közösségi kert kiépítése (GYÁO)	folyamatos	Egy fűszerkert kialakítása az udvaron, amely a gyerekek számára oktatókertként a felnőttek számára terápiás helyszíneként szolgálna
8	Adománykoordináció minden nap, minden telephelyen	folyamatos	Mind a 4 telephelyen napi, heti és alkalmankénti adománykoordinációs tevékenység, valamint heti két alkalommal esti adományosztás biztosítása.
9	2 db hétfélig adománygyűjtési akció megvalósítása.	Április 30, november 30	Tavasszal és ősszel egy-egy nagyszemélyes adománygyűjtő akcióban fogunk részt

			venni várhatólag a Tesco és Auchan áruházban.
10	Pénteki kapcsolattartási ügyelet egész évben	2024. december 31.	2023. októberében elkezdett pénteki kapcsolattartás folytatása 2024-ben is.
11	3 nyári napközitábor (Óvodai és iskolai szociális segítők)	2024. nyár	A gyermekvédelmi prevenciók foglalkozásokat is magába foglaló, a szabadidő hasznos eltöltését célzó programok szervezése a kerületben élő gyermekek számára.
12	Napközitábor a RING barátainak	2024. nyár	A RING-be járó kamaszok számára nyári élményprogramok.
13	VárLak Klub (Óvodai és iskolai szociális segítők)	2024. január - december	Hétfői közös kézműves foglalkozás gyermekeknek és szülőknek
14	Húsvétváró kézműves foglalkozás (2 alkalom) (Óvodai és iskolai szociális segítők)	2024. március	Húsvétra készülő kreatív foglalkozás gyermekeknek
15	Húsvéti készülődés (RING)	2024. március	Hogyan készüljünk a húsvétra otthon - háztartási és főzési ismeretek fiataloknak
16	Nőnap színpompázás (RING)	2024. 03. 08.	Sminkelési és frizurakészítési technikák
17	Re-new jóga (5 alkalom) (Óvodai és iskolai szociális segítők)	2024, március - április	Jógával a burn out ellen - kiégés elleni foglalkozás sorozat pedagógusok számára
18	Anyák napi kézműves foglalkozás (2 alkalom) (Óvodai és iskolai szociális segítők)	2024. 04. 22., 04. 29.	Kézműves foglalkozás gyerekeknek és apukáknak.
19	Szülő a pácban (4 alkalom) (Óvodai és iskolai szociális segítők)	2024. május	Mozgásfejlesztési, beszédfejlesztési technikák, tapasztalatok átadása, szobatisztaság indításának trükkjei kisgyermekek szülőknek.
20	“Mese, mese, Mátka” - mesével, mondókákkal az egészséges fejlődésért (2 alkalom) (Óvodai és iskolai szociális segítők)	2024. június	Hogyan és mit meséljünk 0-3 éves korú gyermekeknek. Mondókák a beszédfejlesztés érdekében.
21	Szö, fon, nem takács (4 alkalom) (Óvodai és iskolai szociális segítők)	2024. június	Hagyományos női kézműves technikák
22	Tanulástechnika (2 alkalom) (Óvodai és iskolai szociális segítők)	2024. szeptember	Egyéni tanulási módszerek kidolgozása általános iskolások számára.
23	Kiránduló csoport (3 alkalom) (Óvodai és iskolai szociális segítők)	2024. szeptember - október	Egészséges életmódra nevelés általános iskolások számára
24	Önsegítő gyászcsoporthoz (6 alkalom) (Óvodai és iskolai szociális segítők)	2024. november – december	A gyász és a veszteség feldolgozásának támogatása önsegítő csoportban.

25	Adventváró kézműves foglalkozás (2 alkalom) (Óvodai és iskolai szociális segítők)	2024. november	Ünnepi szokások felelevenítése, ehhez tartozó dekorációk készítése.
26	Karácsonyváró kézműves foglalkozás (RING)	2024. december	Ünnepi szokások felelevenítése, ehhez tartozó dekorációk készítése.
27	Adventváró kézműves foglalkozás (RING)	2024. november	Ünnepi szokások felelevenítése, ehhez tartozó dekorációk készítése.
28	Kötelező szakmai továbbképzés óvodai és iskolai szociális segítőknek	2024.	3 fő kötelező szakmai továbbképzése az NM rendelet 25.§. (6). bekezdés értelmében.
29	Kötelező továbbképzés 2 fő mediátor és 2 fő fogyatékosügyei tanácsadó részére (Mentálhigiénés csoport)	2024 december	(Gyvt. 40/A. § (7), NM rendelet 27/A §) és a 2002. évi LV. törvény a közvetítői tevékenységről
30	Pszichiátriai gondozóval való együttműködés erősítése (Szolgálat)	2024.12.31.	A pszichiátriai betegekkel kapcsolatos jelzések növekedése, indokoltá teszi az együttműködés erősítését.
31	Kelta utcai telephely homlokzatának festése, hiányzó burkolatai elemek pótlása (Szolgálat)	2024.09.30.	Kelta utcai telephely homlokzatának festése, hiányzó burkolatai elemek pótlása
32	Munkakörhöz kötött képzésen való részvétel (Szolgálat)	2024.12.31.	Lehetőség szerint kihelyezett képzéseken való részvétel, képzés költségeinek biztosítása
33	Működési stabilitás (Szolgálat)	2024.12.31.	A meglevő kollégák megtartása, engedélyezett álláshelyek betöltése szakképzett munkatársakkal
34	Csapatépítés (Szolgálat)	2024.12.31.	Kollégák rekreációjának biztosítása (akár több alkalommal is)
35	ÓSZSZI-val való együttműködés erősítése (Szolgálat)	2024.12.31.	Közös családlátogatások, esetmegbeszélések rendszeresítése.
36	Háziorvosokkal és házi gyermekorvosokkal kapcsolatos együttműködés erősítése (Szolgálat)	2024.12.31.	Hatékony családgondozás elősegítése érdekében együttműködés megerősítése.
37	Drogprevenációs társasjáték (táblajáték) fejlesztése.	2024. 12. 31.	Végleges, nyomtat formában való megjelentetés.

6. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása

A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása

A jelenleg érvényben lévő bűnmegelőzési stratégia elsődleges célja a közbiztonsági és bűnmegelőzési filozófia megfogalmazása, a stratégiai célok és prioritások kijelölése. Másodlagos cél, hogy a koncepció megfelelő keretet nyújtson a széleskörű összefogásra, a közös feladatok eredményes ellátásra. Specifikus feladatként tartalmazza a gyermek- és fiatalkori bűnözés megelőzését, illetve csökkentését.

Gyermek- és fiatalkori bűnözés megelőzése, csökkentése

Alapvető törekvés ezen generáció célirányos preventív nevelésével a bűnözés utánpótlási bázisának csökkentése, a már „megtévedt” gyermek helyes irányba terelése, az ehhez szükséges szakmai, személyi és intézményi igény biztosítása.

A gyermek- és ifjúságvédelem nem képzelhető el a rendőrség, a gyámügy, a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat, a védőnői hálózat, valamint az oktatási intézmények ifjúságvédelmi szakembereivel folytatott együttműködés nélkül. Az együttműködés eredményeként nem csak a megelőzésben érhető el jó eredmény, hanem kevesebb ilyen jellegű cselekmény marad rejtve. A kerületi Rendőrkapitányságon az Iskola Rendőre program, Iskolai Bűnmegelőzési Tanácsadói program, valamint az Ovi-Zsaru program működik aktívan.

Mint az ország közel 3000 iskolájában, úgy kerületünkben is működik az ún. „iskola rendőre” program, melynek lényege, hogy a pedagógusok, szülők nem közvetlenül a rendőrséghez, hanem egy, az iskolával folyamatosan kapcsolatban álló rendőrhöz fordulhatnak kéréseikkel, kérdéseikkel.

A program keretében az intézményekkel egy-egy rendőr áll napi kapcsolatban, aki részt vesz az osztályfőnöki órákon. Feladata többek között a közlekedésbiztonság és a bűnmegelőzés oktatása. A tanév során az iskola rendőre rendszeres kapcsolatot tart az iskola nevelőivel, diákjaival, a szülőkkel, részt vesz a jelentősebb iskolai rendezvényeken. A programon belül oktatási tematika került kidolgozásra – külön alsó és felső tagozatos gyermekek részére –, amelynek segítségével az iskolarendőrök a gyermek életkorának megfelelő előadásokat tartanak a különböző – a gyermekeket érintő – bűn- és a balesetek megelőzésének témakörében. Fentieken túlmenően, azon iskolák számára, amelyek nem vesznek részt az „iskola rendőre” programban az őket érintő témakörökben (kábitószer fogyasztás, internet veszélyei) a rendőrség által, előadások megtartására kerül sor.

2022. évtől a rendőrségnek újra megnyílt a lehetősége jelenléti bűnmegelőzési tevékenység végzésére, és a kerületi iskolák a nyári táboroztatás során is újra számíthattak a rendőrség segítségére, akik részvételükkel nagymértékben hozzájárultak ahhoz, hogy a kerületi gyermekek tartalmasan tölthessék a nyári szünetet.

Elérhető a - kifejezetten a középiskolás korosztályt megcélzó - „Szabadulás a FOGDÁBÓL” címet viselő szabaduló szoba a rendőrség épületében.

Kerületi szinten megvalósítandó beavatkozási területek

- megelőző vagyonvédelem,
- hasznos szabadidő-eltöltés,
- konfliktusok és az erőszak megelőzése, kezelése,
- szenvedélybetegségek megelőzése, alkohol- és drogprevenció,
- a média és az internet veszélyei.

A célok megvalósításának eszközei, a gyermek- és fiatalkorúak részére szórólapok, beadványok eljuttatása a kerületi oktatási intézményekbe. Az írott és elektronikus sajtóban,

helyi TV-ben való megjelenéseink alkalmával nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy a fiatalok is részesüljenek bűnmegelőzési tanácsokban, ajánlásokban.

A kerületi rendőrkapitányság körzeti megbízotti alosztály beosztottjai, a Család-és Gyermekjóléti Szolgálat, és a Gyámhivatali előadó, félévente egy alkalommal közös ellenőrzést tartanak az iskolakerülő gyermekek, a fiatalkorúak kiszűrése érdekében a csoportképző és a fiatalok által látogatott helyszíneken, közterületeken.

„A szülők és családok a rendőrség kiemelt partnerei a kábítószer-bűnözés megelőzésében” c. programtervben meghatározottak alapján rendhagyó szülői értekezleteket kell tartani a programban résztvevő iskolák felső tagozatos osztályaiban, illetve középiskolai tanulók szülei számára.

Óbuda-Békásmegyer Kábítószerügyi Egyeztető Fórum

A szenvedélybetegségekkel kapcsolatos munkában a helyi közösségek, civil szervezetek és szakemberek segítő összefogása vezethet eredményre, hiszen a különböző társadalmi problémák abban a közösségben kezelhetők leghatékonyabban, ahol keletkeznek. Budapest Főváros III. Kerület Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat vezetése fontosnak tartja a helyi szintű közösségi és szakmai összefogást, támogatásáról biztosítja a kábítószer-megelőzéssel és a kezeléssel foglalkozó helyi szervezeteket. Óbuda-Békásmegyer Kábítószerügyi Egyeztető Fórumának munkájával (a továbbiakban: KEF) ezeket az intézményeket fogja össze, koordináló, egyeztető tevékenységet végez.

A KEF a fenti koordináló tevékenységét a 2020-ban lejáró nemzeti és helyi Drogellenes Stratégia iránymutatásai alapján végezte, az Új Nemzeti Drogellenes Stratégia híján jelenleg a korábbi tapasztalatok alapján működik. Tervezték a kerületi stratégia újragondolását, melyhez a tagszervezetek véleményét megkérdezték, azonban a Budapesti Kábítószerügyi Egyeztető Fórum újra alakulásával felcsillant a remény fővárosi szintű együttműködések lehetőségére, ezért várták a Fővárosi KEF által megfogalmazott célok kitűzését, azok gyakorlati megvalósulását és kommunikálását.

A KEF kiemelt feladata az információáramlás elősegítése, a rendszeres kommunikáció elérése a tagok között. Ennek érdekében működik a levelezőlista (obudakef@lev-lista.hu), melyen a kerületben működő különböző szervezetek aktuális programjairól, aktualitásokról, felmerülő problémákról oszthatnak meg dokumentumokat, információkat, véleményeket, továbbá pályázati lehetőségekről, továbbképzési programokról tájékoztatják a tagokat. A hatékony együttműködés érdekében igyekeznek a tagjaikat arra ösztönözni, hogy egyre nagyobb létszámban, illetve főként tudatosan képviseljék szervezeteiket a KEF különböző fórumain, melyet a KEF elnökének javaslatára nyilvánossá és elérhetővé tettek a lakosság részére is online formában. A programokat az aktualitásokat előtérbe helyezve igyekeznek kialakítani, hogy az elméleti és gyakorlati tapasztalatokkal gazdagodva egyre hatékonyabban tudjon minden résztvevő eljárni egy-egy fiatal, csoport vagy akár településrész problémája tekintetében.

A KEF munkáját és a fórumokat, az aktualitásokat szem előtt tartva szervezik. Igyekeznek magas szintű szakmai háttérrel biztosítani a tagszervezeteknek és a tagjaiknak nemcsak a kábítószer okozta problémák vonatkozásában, hanem minden szenvedélybetegség, függőség megelőzése tekintetében, komplex módon megközelítve a problémát. A fentiek szerint a tagok 2023-ban is folyamatosan tartották egymással a kapcsolatot, egyeztettek, lehetőségük szerint segítették egymás munkáját.

A KEF a céljai megvalósítása érdekében az alábbi alkalmakat szervezte.

2023.05.18-án az Esernyős Óbudai Kulturális és Sport Nonprofit Kft. kamaratermében került megrendezésre Óbuda-Békásmegyer Kábítószerügyi Egyeztető Fórumának ülése, melynek témája a kerületi helyzetfelmérés volt a szenvedélybetegekkel találkozó szakemberek által.

Turgonyi Dániel Absolon alpolgármester nyitotta meg a rendezvényt, azt hangsúlyozva, hogy mennyire fontos a kerületünk intézményei közötti valódi együttműködés. Köszöntőjében említette a Budapesti Kábítószerügyi Egyeztető Fórum ülésein elhangzottakat, köztük a legfontosabbat, hogy várhatóan ez évben elkészül a Fővárosi Drogstratégia.

Az ülésen Márton Andrea (Szent Erzsébet Karitászi Központ), Pelbát Gergely (Kék Pont Drogambulancia), Szentkereszti Tamás (Magyar Máltai Szeretetszolgálat) és Szalai-Komka Norbert (Óbudai Családi Tanácsadó és Gyermekvédelmi Központ) aktuális áttekintő beszámolóit követően közös beszélgetésre került sor, ahol a különböző szakemberek a jelenlegi helyzet-meghatározáson túl javaslatokat tettek a további együttműködések erősítésére és fejlődési lehetőségekre.

A rendezvény a Polgármesteri Hivatal facebook oldalán online megtekinthető.

2023.05.27-én Gyermeknapon Óbuda Fő terén a polgárőrséggel és a rendőrséggel kitelepülve bűnmegelőzési, drogprevenciós és áldozatvédelmi céllal biztosítottak különböző lehetőségeket az Önkormányzatunk sátrához látogató gyermekek részére. Többek között kézművesedni, színezní, rajzolni, ragasztani lehetett, a polgárőrség logóját lehetett kirakni, a „részeg szemüveggel” bójákkal körbekerített úton kellett végighaladni, a polgárőrség autójába és motorjaira lehetett felülni és sok apró, érdekes feladat várta még a gyermekeket és családjukat. Az ügyes gyermekek, amennyiben összegyűjtötték mindhárom szervezet vidám pecsétjét (Önkormányzat, Polgárőrség, Rendőrség), jutalomban részesültek.

A gyermekeket apró élelmiszerekkel (müzli szelet, csokoládé, gyümölcsle, kekszek, aprósütemények, víz) várták.

A Budapesti Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (BKEF) egyik elsődleges célja, hogy összefogja a fővárosi droghelyzet kezelésében szerepet vállaló állami, önkormányzati, civil és egyházi szervezetek, intézmények tevékenységét, amelyhez elengedhetetlennek tartja a szoros együttműködést az érintettekkel. Ennek érdekében 2023. évben több alkalommal szervezett egyeztetést, és ülést, melyeken kerületünk képviselte magát.

A BKEF 2023. november 23. napján tartott ülésén – széleskörű társadalmi egyeztetését követően – véleményezte és megtárgyalta a Fővárosi Drogstratégiát, majd a BKEF állandó tagjai szavaztak róla. A beérkezett szavazatok alapján az állandó tagok a Fővárosi Drogstratégiát elfogadták.

A KEF működését az Önkormányzat költségvetési soron finanszírozza. Ezen túlmenően 2023. évben is szerettek volna pályázatot benyújtani, azonban a kábítószerügyben illetve szenvedélybetegségek megelőzése és kezelés ügyében a Fővárosi illetőségű szervezetek, intézmények és Önkormányzatok részére nem került hazai pályázat kiírásra, mellyel a működési költségeket lehetett volna kiegészíteni.

A KEF feladatai közé tartozik a helyben megvalósuló kábítószerügyi pályázati programokhoz ajánlás kiállítása. 2023 évben sem került – mint a korábbi pár évben - hazai kábítószerügyi pályázat meghirdetésre, így nem került sor ajánlás kiállítására sem.

Turgonyi Dániel Absolon alpolgármester, Károly Katalin Szociális Főosztály vezetője és a KEF koordinátora több alkalommal képviselte Óbuda-Békásmegyer Kábítószerügyi Egyeztető Fórumát különböző rendezvényeken, fórumokon, konferenciákon a KEF elnökével egyeztetve.

Óbuda-Békásmegyer KEF a munkája során magas szintű szakmai háttérrel biztosít a kerületi szervezeteknek, szakembereknek, a korábbi megállapításokat, tudományos tényeket és tapasztalatokat figyelembe véve. Fontosnak tartják továbbiakban is a megfelelő tájékoztatást, a tudományos megalapozottságú információáramlás elősegítését, együttműködési lehetőségek erősítését, szakmai tudás és háttér biztosítását.

A Rendőrkapitányság bűnmegelőzési tevékenysége

A Rendőrkapitányság bűnmegelőzési tevékenységét a 2023-as évben is a kiemelkedő szakmaiság és elhivatottság jellemezte, köszönhetően annak, hogy ezt a feladatkört továbbra is a prevenció iránt elhivatott kollégák töltik be.

A kábítószer-kereskedelmet folytató személyek elfogásában továbbra is elkötelezett a kerületi Rendőrkapitányság.

A lakosság szubjektív biztonságérzetének növelése érdekében több alkalommal is igényelte a rendőrség a kerület frekvenciált területeinek közterületi ellenőrzésére, a bűnügyi akciók megerősítésére, és egyes alkalmakkor konkrét bűncselekmények elszaporodásának megakadályozására.

Az Önkormányzat által - Rendőrkapitányságunk kezdeményezésére és tevékeny közreműködésével - megalakított Óbuda-Békásmegyer Áldozatsegítő Szakmai Együttműködési Rendszer (ÁSZER) továbbra is hatékony fóruma volt a kerületi áldozatsegítő tevékenység összefogásának. Az áldozatvédelmi feladatok kapcsán alapvetően elmondható, hogy 2023. évben is aktív kapcsolat volt jellemző az ÁSZER tagjai között.

7. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció stb.)

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata a 2023. évben is számos helyi civil szervezettel működött együtt, akik aktív szereplői a szabadidős programok szervezésének, részt vállaltak a drogprevenció és bűnmegelőzés feladataiból, de akadnak olyan szervezetek is, amelyek tevékenységükkel a gyermekvédelmi alapellátás valamely formáját valósítják meg.

Gyermekjogok — gyermekvédelem

Hintalovon Gyermekjogi Alapítvány

A képviselő-testület 662/2020. (X. 9.) határozatában felkérte polgármestert, hogy készítsen elő és terjesszen elő elfogadásra a Hintalovon Gyermekjogi Alapítvánnyal közép- és hosszú távú együttműködést szolgáló szerződést, amelynek megkötésére 2020. november 19-én került sor. A Hintalovon Gyermekjogi Alapítvány 2015 óta azért dolgozik, hogy felhívja a figyelmet a gyerekek jogaira. Céljuk, hogy a felnőtt-társadalom az élet minden területén vegye figyelembe a gyerekek érdekeit és szempontjait. Azért dolgoznak, hogy Magyarország jobb hely legyen a gyerekek számára, jó legyen itt gyereknek lenni, és a családok, az iskolák, a sportegyesületek, a kórházak, a tanárok, a döntéshozók, a politikusok és az egész társadalom odafigyeljenek a gyerekekre.

Munkájuk kiemelt területei

- a gyerekek erőszaktól való védelme
- a gyerekek joga az oktatáshoz
- a gyerekek joga a részvételhez minden őket érintő, rájuk vonatkozó ügyben (gyerek részvétel)

Az Alapítvány tagja a gyermekvédelmi irányelvek nemzetközi standardjait lefektető Keeping Children Safe szervezetnek. Irányelvük a szervezet által meghatározott alapelveknek

megfelelően, az Alapítvány céljaival összhangban, a gyerekek legfőbb érdekének biztosítása érdekében született.

Az Irányelv az alapítvány minden munkatársára, megbízottjára, önkéntesére és más képviselőjére kötelezően vonatkozik.

2023-ben az alábbi tevékenységek valósultak meg:

- kutatás folytatása: fókuszcsoporthoz kutatás szakemberekkel, szülőkkel
- gyermekjogi fogadóóra havi rendszerességgel
- a kerületi bölcsődék közös gyermekvédelmi irányelvének kidolgozása
- jelzőrendszeri képzések óvodáknak, jelzőrendszeri tagoknak (konfliktuskezelő, érzékenyítő, kríziskommunikációs)
- képzések bölcsődei vezetőknek és nevelőknek a gyermekvédelmi irányelv kidolgozása és bevezetése kapcsán
- szakmai konzultációk, esetmegbeszélésen, szakmai eseményeken való részvétel
- edukációs és érzékenyítő, figyelemfelhívó anyagok
- önkormányzati fenntartású intézményekben igény szerint képzések tartása gyermekbántalmazás, konfliktuskezelés és krízisintervenció témákban
- egész évben konzultációs lehetőség a kerületi szakembereknek személyesen, telefonon, vagy e-mailen
- az Önkormányzat kommunikációs tartalmainak támogatása: érdekes, figyelemfelhívó, informatív kreatív anyagok készítése
- a kerületi közösségnek szóló figyelemfelhívó, tájékoztató online (e-mail-kurzus) és print anyagok grafikai és tartalmi előkészítése

Bosco Szent János Ifjúsági, Nevelési és Oktatási Alapítvány

Az Alapítvány 2010-ben indította el a kerületben élő hátrányos helyzetű, rászoruló gyermekek ingyenes ételosztás útján történő segítségét. 2016-ban tértek át a reggeliztetés helyett vacsoráztatásra, mert úgy vélték, hogy további programok biztosításával hatékonyabb segítséget tudnak nyújtani. Az Óbuda Tanoda program az iskolai lemaradás megakadályozását célozta meg. A kiscsoportos tanodai felzárkóztató foglalkozásokhoz kapcsolódó „vacsoráztatás” programon 10-15 gyermek részére biztosítanak élelmiszereket és a lelki támogatást.

Az Alapítvány a 2023. évi tevékenységéről 2024. július 15. napjáig számol be az Önkormányzatnak.

Magyar Máltai Szeretetszolgálat

A Gyvt. alapján a gyermekek napközbeni ellátását valósítja meg a „Játszva megelőzni” Játszóház - Játszótér Program, amely egy innovatív jellegű ellátási forma.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület Ellátási Szerződés alapján 7 játszóteret működtet a kerületben.

A „Játszva megelőzni” Program egy 1998 óta működő szociális ellátási forma, mely új árnyalatot hozott a gyermekjóléti ellátás palettájára. Két legfontosabb célja a hátrányos helyzetű, lakótelepi környezetben csellengő fiatalok segítése, támogatása, emellett a helyi közösségek bevonásával olyan kisközösségek létrehozása, amelyek azt követően is fennmaradnak, hogy a gyerekek már nem járnak le a terekre, és önszorgú módon támogatják egymást. Ezen kívül teret és programot kínálnak a kisgyerekes családoknak, egyedülálló szülőknek, nyugdíjasoknak szabadidejük eltöltésére. Tematikus foglalkozásaikkal

megpróbálnak beépülni a családok mindennapjaiba, nagy hangsúlyt fektetve az improvizált, igény szerint megtartott programokra is.

Játszótereik mindegyike a szentendrei HÉV vonalán helyezkedik el a kerület főbb lakótelepeinek közepén, így autóval is és tömegközlekedéssel is kiválóan megközelíthető.

A „máltai játszóterek” olyan kerítéssel körbekerített játékparkok, amelyek területén egy kb. 100 nm-es téliesített ház is áll. Az épületek 1 vagy 2 játszóházzal, gyerek és felnőtt mosdókkal, pelenkázó-helyiséggel, irodával és konyhával, telefonnal, elsősegély-felszereléssel, helyenként mozgássérültek számára kialakított mosdókkal várják a látogatókat. Egy – egy téren több mint négyszázan is megfordulnak a nyári napokon. A játszóházban egyszerre 20-50 embert tudnak befogadni.

A 2023-es évben a játszótereken összesen 7 főállású és 3 félállású szociálpedagógus, pedagógus vagy szociális munkás dolgozott, továbbá 2 fő MMK-s kolléga is erősítette a csapatot karbantartóként és segítőként.

Végül, de nem utolsósorban 4 fő közfoglalkoztatott kolléga is tagja a csapatnak.

Célcsoportjuk a III. kerületi gyerekek, szülők, nagyszülők. A játszóterek mindegyike rendkívül népszerű.

Gézengúz Alapítvány

A korábbi évekhez hasonlóan az Alapítvány nagy létszámban látta el az Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata területéről érkező kisgyermeket. Az együttműködés keretében 2023-ban 481 fő (2022-ben 394 fő, 2021-ben 370 fő) kisgyermeknek és családjaiknak tudtak segíteni. Az év során 5 fő III. kerületi gyermek kapott teljes körű ingyenes ellátást, a szakmai javaslat és a családi helyzetükre való tekintettel, 3 havonta szakmai felülvizsgálattal meghosszabbítva. 2023-ban 214, 2022-ben 214, 2021-ben 194 esetben.

Az alapítvány komplex ellátási modell (Gézengúz intervenciók Modell) szerint működik, amely a születéstől kezdve az oktatási intézménybe való bekerülésig végigkíséri a diagnosztikai és terápiás szakellátás terén a rászoruló gyermekeket és családjaikat az egészségügyi, oktatási és szociális „gyermekút” mentén. A hiánypótló tevékenység végzése során szakmai felelősséggel vállalnak részt abból az állami feladatból, amelyet a Szakértői Bizottságok által meghatározott terápiás ellátási javaslatok alapján a Pedagógiai Szakszolgálatok, az EGYMI és a környékbeli korai intervencióval foglalkozó társintézmények együttesen is csak részben tudnak ellátni az eltérő fejlődésmentű gyermekek fejlődésének megsegítése érdekében.

Nagy hangsúlyt helyeztek a megelőzésre és tanácsadásra.

2023-ban folytatták az ingyenesen biztosított "Derű és biztonság a családban" elnevezésű szűrőprogramjukat az igényekhez és a körülményekhez igazodva kétheti rendszerességgel. Bejelentkezők száma 2023-ban 94 család volt.

Ezen kívül fontos és hiánypótló tevékenységük a Szociális Információs Szolgáltatásunk /SZISZ/ betegút koordinálása, a családok segítése a különböző állami és magán ellátási rendszerekben való eligazodásban és átmenetekben, továbbá információ és ügyintézési segítség nyújtása (online és telefonos elérhetőséggel) a sérültséggel igénybe vehető állami szociális támogatások rendszeréről.

2023-ban indított új program: Élményterápia - kutyákkal, amely pályázat útján nyert lehetőség keretében valósult meg. Ars poeticájuk szerint a gyermekek és családjaik gyógyulásához nagyon fontos a célzott terápiák mellett az élmény alapú, megerősítő, örömmel kísért együttlétek lehetősége.

Egyéb aktivitásuk a helyi szakmai és civil életben

2023-ban is kiemelt szakmai és civil partnerük volt: Szent Margit Kórház Fejlődés-neurológiai Osztálya, Szent Margit Rendelő Intézet, Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat III. Kerületi Tagintézménye, Óbuda-Békásmegyer Védőnői Szolgálat, házi gyermekorvosi rendszer,

Óbudai Egyesített Bölcsődék, Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft. (FSZK), az Óbudai Kulturális Központ.

Drogprevenció és ellátás, utógondozás

A kerületben a helyi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum aktívan működik, így a drogprevenációs lehetőségek biztosításához rendszeres tájékoztatást nyújt a pályázati kiírásokról és a megvalósítható lehetőségekről.

Kék Pont Ambulancia és Konzultációs Központ

A Kék Pont Ambulancia és Konzultációs Központ 2006-ban nyílt meg a III. kerületben, Békásmegyeren. Célja a droghasználat ártalmainak csökkentése (különös tekintettel az illegális drogokra) a szerhasználó egyén, a család és az egész társadalom vonatkozásában. Ennek megfelelően az ártalomcsökkentés drogpolitikájához illeszkedve, a szervezet elsősorban alacsonyküszöbű, könnyen elérhető szolgáltatásokat nyújt.

A Budai Felépülési Központ autógondozás feladatát látja el. Munkájában 9 fő és 2-4 önkéntes vesz részt (pszichiáter, addiktológus, terapeuta, szociális munkás).

Korábban, 1996-2007 között, az alacsony küszöbű szolgáltatás nem szerhasználóknak szóló részeként, az alapítvány hagyományos iskolai prevenciók foglalkozásokat is tartott. Ezt 2008-ban az „Egészség Iskola” projekt váltotta fel, melynek alapjain 2013-ban megalakult a Biopolitikai Műhely. Az alapítvány ezen szervezeti egysége foglalkozik a fiatalok elérése, felépülési közösségek generálása, támogatása, illetve támogató közösségek építése és körükben a felépülést segítő vagy prevenciók célú szabadidős elfoglaltság biztosítását célzó, illetve az információ nyújtást, szakmai és társadalmi párbeszédet elősegítő projektek és programok tervezésével és szervezésével.

A Biopolitikai Műhely (BPM) 2023-ban a mértékletesség eszméjének népszerűsítésére, innovatív, prevenciók és információk programok kidolgozására, illetve az ezekkel, és a felépülés-centrikus addiktológia népszerűsítésével kapcsolatos kommunikációra koncentrált. A hatékony munka érdekében a bevonás alapú programok és a megelőző célú tájékoztatás közel azonos arányban volt jelen.

2023-ban összesen 326 fő volt ellátásban, közülük 270 fő új kliensként. Ez a klienslétszámban az előző évi közel dupláját jelentette, amit az egy főre jutó megjelenések számának csökkenése kompenzált. Az éves 1720 megjelenési alkalomszám így is mintegy 8 százalékkal meghaladta az előző évit. A járóbeteg-ellátásban minden kliens megjelent. A megjelenések száma az előző évhez képest közel 10 százalékkal emelkedett (633 alkalom).

Sportegyesületek - közreműködés a gyermekek egészséges életmódra nevelésében

Óbuda különleges adottságokkal rendelkezik földrajzi fekvésének köszönhetően. A Duna partja, a hegyvidék, számos lehetőséget nyújt a sportolni vágyók számára, ehhez nyújtanak segítséget az e területen működő civil szervezetek. Évről évre egyre több ingyenes, illetve kedvezményes sportolási lehetőség várja a kerületben élő gyermekeket. A sportegyesületek szerepet vállalnak az egészségmegőrzés, egészségnevelés feladataiból is. A kerületben körülbelül 70 sportszervezet vesz részt a gyermekek mindennapos testmozgásának szervezésében, lebonyolításában.

Aktívan részt vesznek a kerület sportéletében, kiemelt figyelmet fordítanak a sport közösségformáló, közösségmegtartó szerepére, és hogy a kerületi gyermekek minél szélesebb körben megismerkedjenek a sport adta örömeikkel, a csapat által nyújtott biztonság élményével.

Óbuda-Békásmegyer, 2024. május 9.